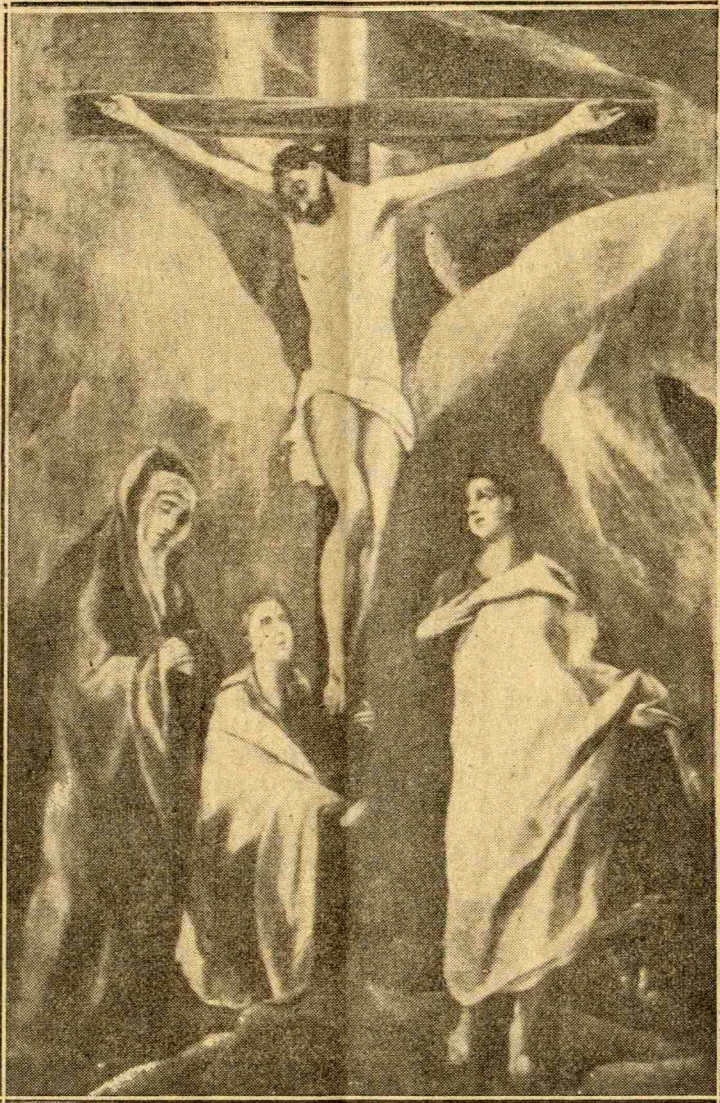

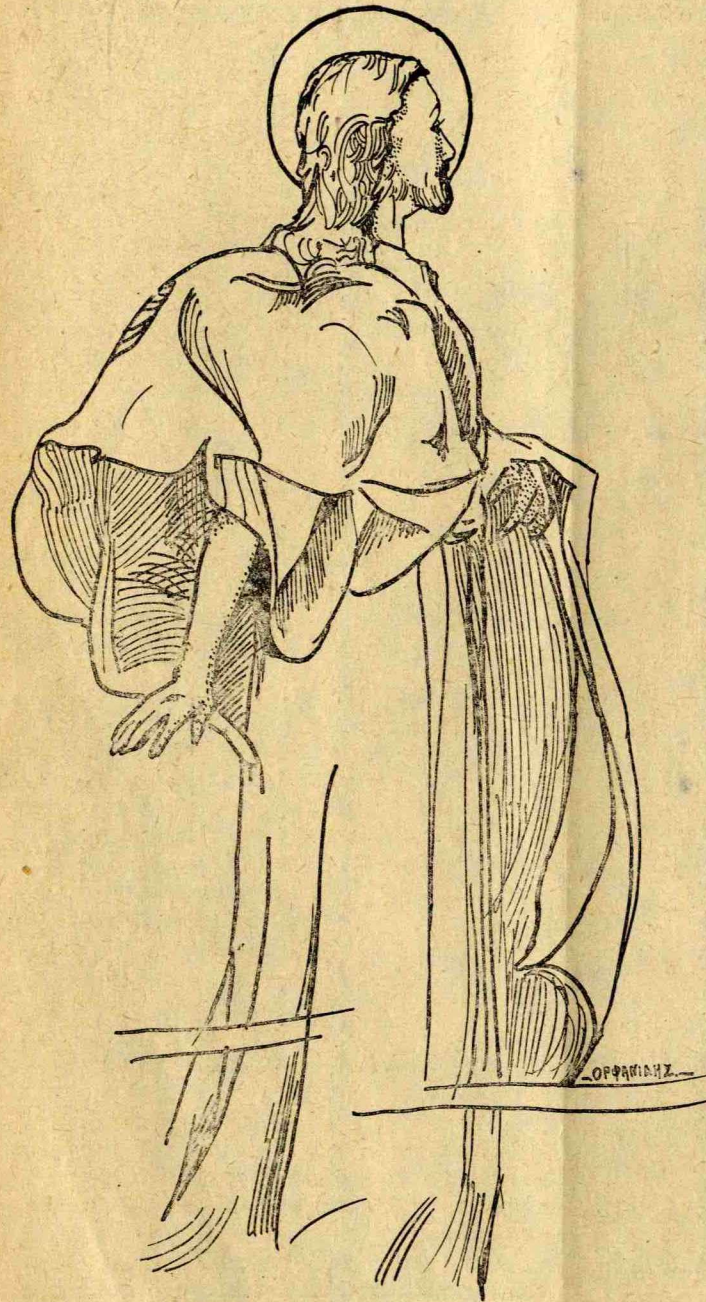
B 3

Νεαννική γέννησι

ΔΟΜΗΝΙΚΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ

ΠΕΜΠΤΗ - ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ

Βγήκε ο Ίησους με τους μαθητές του και τράβηξε κατά το Όρος των Ήλαιών, περνώντας από τὸ λειβάδι όπου έτρεχε φουσκωμένος από τις ανοιξιάτικες βροχές ο χείμαρρος των Κέδρων. Πέρασαν τὸ χείμαρρο, ανέβηκαν στην αντικρυνή πλαγιά και μπήκαν σ' ένα περιβόλι κατάφυτο από έλιές, όπου συχνά πήγαινε ο Ίησους και προσεύχονταν.

Ήταν φεγγάρι. Πήγαινε ο Ίησους σιωπηλός, με τὴν καρδιά βαρειά. Τὸ ἤξερε πὸς ἦλθε πιά ἡ ὥρα τῆς θυσίας, τοῦ θασάνου και τῆς αγωνίας· τὸ ἤξερε πὸς ἔπρεπε νὰ πιεῖ ὡς τὸν πάτο τὸ ποτήρι τῆς ταπεινώσεως και τῆς δδύνης. Γιατί όλες τις λύπες και τις απογοητεύσεις, ὅλους τοὺς πόνους τοῦ σωματικούς και τοὺς ψυχικούς ἦταν γραφτὸ νὰ τοὺς γνωρίσει και νὰ τοὺς ἐξαντλήσει ο Ίησους. Γιὰς τοῦ Θεοῦ, εἶχε ἔλθει στὸν κόσμος με μορφή και αἰσθήσεις και αἰσθήματα ἀνθρώπινα, γιὰ νὰ ζήσει σὰν ἄνθρωπος, νὰ γελάσει σὰν ἄνθρωπος, νὰ χαρεῖ, ν' ἀγαπήσει, νὰ λυπηθεῖ, νὰ πονέσει, νὰ πικραθεῖ, νὰ γνωρίσει ὅλην τὴν μικρότητα, τὴν ἀχαριστία, τὸ φθόνο, τὸ μῖσος τὴν ἐκδίκηση, τὴν προστυχία τῶν ἀνθρώπων, νὰ νοιώσει ὅλην τὴν ἀπογοητευση, ὅλον τὸν καημὸ πὸς μπορεῖ νὰ ὑποφέρει μετ' ἐξαιρετικὰ λεπτή φύση, βλέποντας τὸ μεγάλο τῆς ἔργου παραγνωρισμένο. Ὅτι πικρα ἦταν δυνατό νὰ χύσει στὴν ψυχὴ του ἡ δειλία, ἡ μικρότης και τὸ μῖσος τῶν ἀνθρώπων, ἔμελλε σ' αὐτὸς τις τελευταῖες ὥρες νὰ τὴν γευθεῖ ο Ίησους.

— Ἐμπρὸς στὸ βαθὺ αὐτὸ μαρ-

τύριο, ἀκόμα και ἡ δικὴ του γαλήνια ψυχὴ σκοτίστηκε. Ἄρχισε νὰ τρομάζει ο ἴδιος και νὰ θλίβεται. Μπήκε στὸ περιβόλι και εἶπε στοὺς μαθητές του.

— «Καθήσατε ἐδῶ, ὡς πὸς νὰ πάγω νὰ προσευχηθῶ ἐκεῖ. Παρακαλεῖτε νὰ μὴν πέσετε σὲ πειρασμό.» Ἦθελε μετ' τὴν προσευχὴ νὰ ὑψώσει τὴν ψυχὴ του, νὰ ἠσυχάσει τὸ πνεῦμα του, νὰ δαμάσει τὴν ἐπανάσταση τῆς ἀνθρώπινης σάρκα. Παίρνοντας τὸν Πέτρο, τὸν Ἰάκωβο και τὸν Ἰωάννη παρακάτω, ἄρχισε νὰ στενοχωρεῖται και ν' ἀνησυχεῖ. Καὶ τοὺς εἶπε.

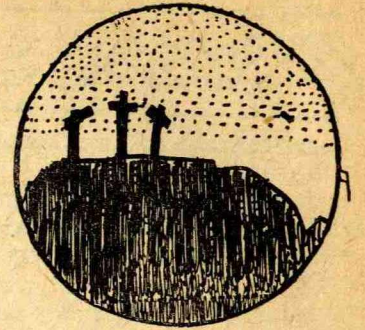
— «Περίλυπη εἶναι ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου.» Ἡ ἀληθινὴ ἀγωνία ἄρχισε.

— «Μείνετε ἐδῶ,» τοὺς εἶπε, «και ἀγρυπνετε μαζί μου.» Ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία του ζητούσε συντροφιά και βοήθεια. Μὰ και αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς ἀγαπημένους του δὲν τοὺς θέλει πιά κοντά του, τὴν ὥρα αὐτὴ τῆς τραγικῆς πάλης τῆς ψυχῆς του. Πῆγε πὸς μακριὰ και πέφτοντας μετ' τὸ πρόσωπο χάμω παρακαλοῦσε μετ' ἀγωνία λέγοντας.

— Πατέρα, ὅλα σοῦ εἶναι δυνατὰ. Ἄς περάσει ἀπὸ μένα τὸ ποτήρι τοῦτο.» Στὸ χέρι του ἦταν νὰ φύγει, ν' ἀφήσει τὸ μαρτύριο πὸς τὸν περίμενε· ἦταν εὐκολο νὰ κρυφθεῖ σὲ κανενὸς φίλου σπιτί και νὰ παρατήρει γιὰ πάντα τὴν Ἰουδαία μετ' τοὺς δολοφόνους τῆς. Ἀλλὰ μαζί μετ' τὸν μαρτυρικὸ θάνατο θὰ παρατοῦσε και τὴν ἀποστολὴ του ἀνεκπλήρωτη. Ὅπως εἶπε περὶ γιὰ τὸ σπὸρο τοῦ σιταριοῦ, πὸς μόνο ἂν πελάνει θὰ φέρει πολὺ καρπὸ, ἔτσι και κείνος μένον α; και πεθαίνοντας γιὰ τὴ θρησκεία του, τὴν στερέωνε σὲ θεμέλια ἀκλόνητα. Καὶ ἡ ψυχὴ του δάμαζε τὴν ἀνατριχίλα τῆς σάρκα:

— «Ὅμως ὄχι ἔπως θέλω ἐγώ, ἀλλὰ ὅπως ἐσὺ θέλεις.»

— Καὶ πάλι τὸν ἐπιανε ἡ ἀδημονία τοῦ θανάτου, και πάλι τὴν κατέπνιγε και παρατούσαν ἀπὸ τὴ δικὴ του ἐπιθυμία. Ἡ ἀγωνία του ὅλο και μεγάλωνε, και ὁ ἰδρὸς ἔσταζε ἀπὸ τὸ μέτωπό του στὴ γῆ, σὰ θρόμβοι ἀπὸ

αἷμα πηγμένο. Ἀπὸ μακριὰ τὸν ἔβλεπαν οἱ μαθητές του πὸς παρακαλοῦσε, ζητώντας βοήθεια ψυχικὴ, πότε μετ' τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ, ρίχνοντας σὲ μιὰ κραυγὴ πόνου και ἀπελπίστας τὴν ψυχὴ του δλη πρὸς τὸν Πλάστη, πότε στὰ γόνατα και πότε χάμω μετ' τὸ πρόσωπο στὸ χῶμα, ἀφανισμένος στὴ φοδερὴ αὐτὴ πάλη τῆς ψυχῆς και τῆς σάρκα.

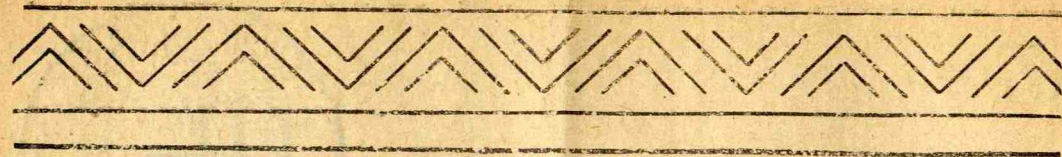
— Ἀπὸ τὴ θέση τους τὸν κύτταζαν οἱ μαθητές του, ὡς πὸς κουράστηκαν και τοὺς πήρε ὁ ὕπνος. Καὶ ἦλθε κοντά τους ὁ Ίησους και τοὺς ὄρηκε κοιμισμένους. Καὶ μετ' πονεμένο παράπονο εἶπε τοῦ Πέτρο.

— «Σίμων, κοιμᾶσαι; Δὲν κατώρθωσες μὴν ὦρα ν' ἀγρυπνήσεις μαζί μου; Ἐπινατε και προσεύχεστε γιὰ νὰ μὴν πέσετε σὲ πειρασμό. Τὸ μὲν πνεῦμα εἶνε πρόθυμο, μὰ ἡ σὰρκα ἀδύνατη.»

Τὴν ψυχὴ του τὴν σήκωσε κατὰ τὸν οὐρανὸ. Ἀπὸ τὸν οὐρανὸ Πατέρα του τρίτη φορὰ ζήτησε βοήθεια, τὴ δύναμι νὰ πιεῖ τὸ ποτήρι τῆς δδύνης. Καὶ ἡ προσευχὴ του εἰσ ακούστηκε, και κατέδωκε στὴν ψυχὴ του, ἄγγελος παρήγορος, ἡ ποθητὴ γαλήνη. Τὸ πνεῦμα του ἀποσπάστηκε ὀλότελα ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα, και στὴν ἐπικοινωνία αὐτὴν μετ' τὸν Πλάστη, νίκησε τελειωτικὰ τὴν ἀγωνία, τὴν ἐπανάσταση τῆς σάρκα, και, ἡττοχος πιά, εἰρηνεμένος, νικητῆς, σηκώθηκε και πῆγε στοὺς μαθητές του. Τοὺς ὄρηκε πάλι κοιμισμένους και τοὺς ξύπνησε λέγοντας.

— Κοιμᾶστε λοιπὸν και ἀναπαύεστε! Φθάνει. Ἦλθε ἡ ὥρα και ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται σὲ χέρια ἀμαρτωλῶν. Σηκωθείτε, πηγαίνομε ἰδοῦ, ἐκεῖνος πὸς θὰ μετ' παραδώσει ἔφθασε.»

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ φύλλωμα τῶν ἐλιῶν εἶδαν πλήθος ἀπὸ ἀνθρώπους πὸς κατέβαιναν μετ' δαυλοὺς και φανάρια ἀναμμένα, ὀπλισμένους μετ' ξύλα, σπαθιά, λόγχες και μαχαίρια...

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Και ἡ ὥρα κάποτε ἔρχεται ...

Ἀκοῦμε νὰ κλείνη πίσω μας ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς ἡσυχίας, πού προστά-
τευε γιὰ μερικά χρόνια τὴν ἀνάπτυξή μας, καὶ βρισκόμαστε μέσα στὸν θόρυβο
τῆς ζωῆς, ὑποχρεωμένοι νὰ κάμουμε κι' εμεῖς τὸν δρόμο μας, τὴν πορεία μας.

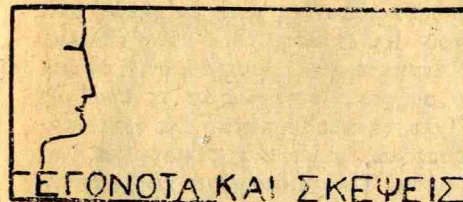
Κανένας πάνσοφος ὁδηγὸς δὲν πρόκειται νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ τὸν ἀκολουθή-
σουμε πρὸς τὸν σωστὸ δρόμο. Πρέπει νὰ προχωρήσουμε μόνοι. Ναί... Ἀλλὰ γιατί
ν' ἀφήσουμε νὰ ἀχρηστευθῇ ἡ νεανική μας ζωτικότητα, γιατί, ἀντὶ νὰ κυριαρχηθοῦμε
ἀπὸ τὴν νοοτροπία τῶν ἀπελπισμένων πρὶν νὰ ἀγωνισθοῦν, γιατί νὰ μὴν κυττάζουμε
πρὸς τὸ τέλος τῶν δρόμων, πού ἀνοίγονται πρὸς ὅλες τὶς μεριές, καὶ νὰ μὴν προσπα-
θήσουμε, συγκεντρώνοντας στὰ μάτια ὅλη τῆς ὑπάρξεώς μας τὴ δύναμη, νὰ ξεχωρί-
σουμε κάτι, πέρα στὸ βάθος, βαδίζοντας ἔτσι, μὲ τὴν ψυχὴ, μὲ τὴν γνώση, μὲ τοὺς
προβολεῖς τῶν ἐσωτερικῶν δυνάμεων πού διαθέτομε, πάντα μπρὸς ἀπὸ τὴν πραγ-
ματικότητα, προτρέχοντας πάντα καὶ οἰκονομῶντας δυνάμεις;...

Θὰ ἐβλέπαμε τότε, ὅτι, ἀν ἀγαπήσουμε κάτι φθαρτὸ, τὴν δόξα τῶν ἀνθρώ-
πων, τὴν ἀνεση μέσα στὴ ζωὴ, καὶ δέσουμε τὸν ἑαυτό μας μαζί του, θὰ περάσουμε
τὴν ἀπόσταση, πού χωρίζει τὴν γέννηση ἀπ' τὸν θάνατο, τρέχοντας ἀπὸ τὴ μιὰ
ἐπιθυμία στὴν ἄλλη, μὲ μονάχο ἑπαθλο, γιὰ τοὺς κόπους καὶ τὸν ἰδρώτα ἑνὸς
τέτοιου ἀγῶνος, τὴν μόνιμη ἀντίθεση τῶν ὀνείρων, τῶν πόθων καὶ τῶν σκοπῶν
μας, πρὸς τὴ πραγματικότητα, πού δὲν νοιώθει τίποτε ἀπὸ τὴν πίκρα τοῦ καῦμοῦ
καὶ τοῦ πόνου μας.

Ἐνῶ, ἀν ἐλευθερωθοῦμε ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη φωτιὰ τῶν ἀχρηστων ἐπιθυ-
μιῶν, ἀναγκάζοντας τὸν ἑαυτό μας νὰ υπομείνῃ σ' αὐτὸ τὸ ἐλίπεδο ὅ,τι ἔχει,
ἀν θεωρήσουμε εὐτυχία γιὰ μᾶς τὸ καθάρισμα τῆς ψυχῆς μέσα στὶς δοκιμα-
σίες πού ἀφθονεῖ θὰ μᾶς δώσῃ ἡ πραγματικότης, τότε θὰ ἔχουμε συνδέσει τὸν
ἑαυτό μας μὲ κάτι σταθερὸ καὶ μόνιμο, μὲ κάτι ἀσάλευτο. Δὲν θὰ μᾶς παραλύῃ
τὴν καρδιὰ τὸ κλάμμα γιὰ τὴν ματαιότητα τῶν ἀγῶνων, δὲν θὰ μᾶς μαραίνῃ
κάθε ἐνθουσιασμὸς ἢ θλιβερὴ πραγματικότης ὅτι ἀσκοπα καὶ ἀνώφελα μοχλοῦμε,
τότε τὰ ὄνειρα δὲν θὰ ἔχουν μόνον τοὺς ἀποτελέσματα νὰ κάνουν πικρότερη τὴν
πραγματικότητα.

Καὶ δὲν εἶναι ἀδύνατο νὰ τοποθετήσουμε ἄλλοῦ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς μας,
δὲν εἶναι ἀδύνατο ν' ἀλλάξουμε δρόμο. Ἄν εἴμαστε στὴν ἀρχὴ τὰ πράγματα
εἶναι εὐκολώτερα. Ἀλλὰ κι' ἀν ἀκόμη ἔχουμε χιμαιρικούς δρόμους ἀκολουθήσει,
πάλι εἶναι δυνατὸν νὰ γυρίσουμε πίσω. Θὰ χρειασθῇ ν' ἀπαρνηθοῦμε τὸν ἴδιο τὸν
ἑαυτό μας. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ γενναιότης δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς δίκαιη ἀνταμοιβή...

H ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Και πάλι, τώρα τελευταία, νέες καταχρήσεις
ἀνεκαλύφθηκαν. Σπίτια πλουσίων, πού δὲν θὰ
τοὺς ὑπωπτευόταν κανεὶς, ἔστω καὶ ἀπὸ μόνῃ
τὴν ἀμφίβολη ἐγγύηση πῶς, φορτωμένοι αὐτοὶ
ἀπὸ χρῆμα, δὲν θὰ ῥιψοκινδύνευαν ἕνα πῆδημα
καὶ μέσα στὸ χάος τῆς φανερῆς καταχρήσεως
τοῦ κόπου τοῦ ἄλλου, σπύτια ἄλλων ἀνθρώπων
πού ὡς ἐκείνη τὴν στιγμή θὰ τοὺς σεβόταν κα-
νεὶς, ἴσως, καὶ θὰ τοὺς ἐκτιμοῦσε, ἀνοίγουν γιὰ
νὰ μπῆ ἡ ἀστυνομία ζητώντας ἕναν ἔνοχο....
Τὰ πράγματα, ὅσο περνᾷ ὁ καιρὸς, μπλέκονται
περισσότερο, ἀφοῦ ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἀναλάβει
κάποια ἐπίβλεψη τῆς τιμιότητ·ς ἄλλων, ἀπο-
δεικνύονται.. κλέφτες, ἀπὸ ἄλλους, πού δὲν θ' ἀρ-
γῆσουν κι' αὐτοὶ νὰ μπουν στὸ ἴδιο βῆμα, ἀν
δὲν ἔχουν κηῶλα μπῆ... Ὁ στενὸς ἀτομικι-
σμὸς τῆς θεωρίας ζῆ ὀλοένα καὶ ἐντατικώτερα
στὴν πράξη, καταστρέφει κάθε ἐμπιστοσύνη.
Κάθε ἄτομο εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ὑποπτεύεται
ὅλους τοὺς ἄλλους γύρω του, νὰ μὴ μπορῇ
πουθενὰ ν' ἀκουμπήσῃ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ. Κι'
αὐτὸ λέγεται ζωή...

Ἡ «καθυστερημένη» ἐκείνη ἐκφρασίς πού μᾶς
ἔκαμε τόσο νὰ τὴν ἀηδιάσουμε, γελώντας γιὰ
τὴν ἀναχρονιστικὴ στενοκεφαλιά τῶν «ἠθικο-
λόγων», ἢ περίφημη «ἐκ λ υ σ ι ς τ ῶ ν ἢ θ ῶ ν»,
ἐκδικεῖται σήμερα: Πράγματι, ἐκεῖνο πού χει-
ροτερεύει ἀκόμη περισσότερο τὴν σύγχρονη κοι-
νωνικὴ ἀρρώστεια εἶναι τὸ ὅτι ἔλειψε τὸ «φι-
λότιμο» τοῦλάχιστον εἶναι, πού ἔκανε τὸν κα-
ταχραστῆ, ὅταν τὸν ἐπιαναν, νὰ γίνεται ἕνα
ἠθικὸ ἐρείπιο, νὰ θέλῃ νὰ καταφύγῃ στὴν αὐ-
τοκτονία. Γινόταν ἔτσι κάποια «κάθαρσις» τοῦ
«ἀγους», πού ἔδειχνε ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα ὅλη
δὲν ἦταν πλημμυρισμένη ὀλοτέλα ἀπὸ τὶς ἀνα-
θυμιάσεις καὶ τοὺς καπνοὺς τῆς ἀτιμίας, ὅτι
δὲν ἦταν ὀλόκληρο τὸ περιβάλλον πνιγμένο
μέσα στὸ μόλυσμα. Ἔτσι, μόλις οἱ πληγῆς τῆς
ἀμαρτίας φανερωνόντουσαν, βιαζόντουσαν κά-

πως νὰ τὶς κρύβουν, ἐνοιωθῶν ντροπῆ, τὴν
ντροπῆ ἐκείνη πού χρησιμεύει τόσο συχνὰ γιὰ
νὰ θεμελιωθῇ πάνω της ἡ μετάνοια...

Ἐγερναν τότε οἱ φταίχτες κάτω ἀπὸ τὸ βῆρος
τῆς ἀντιθέσεως πού—μικρότερη ἢ μεγαλύτερη
—ὕπηρχε μεταξὺ τῆς δικῆς τους τῆς συμπερι-
φορᾶς καὶ τοῦ γύρω τῶν κόσμου. Ἐνῶ σήμερα!..
Ἐχασαν ὅλα τὴ σημασία τους. Οἱ καταχρα-
στῆς τῶν ἑκατομμυρίων δὲν χάνουν μὲ τὸ ξε-
σκέπασμα τίποτε ἀπὸ τὸ σημερινό... μεγαλεῖο
τους. Συνειθισμένα πράγματα. Ὁ καταχρα-
στῆς, ὁ ἀνθρώπος πού ἔκλεψε τὴν περιουσία
τοῦ συνόλου, τὴν περιουσία ἐκείνη πού τὴν
μάζεψε μὲ τόσο ἰδρώτα καὶ μόχθο ὁ φτωχὸς
χωριάτης, ὁ καταχραστῆς αὐτὸς εἶναι ἕνας
ἀξιοπρεπῆς κι' ἀξιοσέβαστος κύριος, ἕνας ἰσχυ-
ρὸς, μάλιστα, παράγων.

Ἐτρίφθηκαν, ἐφθάρσαν μέσα στὴν ἠθικὴ κο-
σμοχαλασιά καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα.

Τόσο συνειθισμένες ὅσο καὶ ἀδαθες ἦταν πάντα
οἱ κατηγορίες τῶν ἀπλοϊκῶν γιὰ τοὺς ἰσχυ-
ροὺς κυβερνήτες τῶν Κυβερνήσεων, πού δὲν
φροντίζουν νὰ δώσουν μιὰ εἰρηνικὴ, συμβι-
βαστικὴ λύση στὶς διαφορὰς πού παρουσιάζον-
ται μεταξὺ τῶν Κρατῶν. Ἀδαθες καὶ ἀπλοϊκές
γιὰ τὸν κυβερνήτη ἑνὸς Κράτους δὲν εἶναι
σήμερα ἕνας ἀνθρώπος πού κατευθύνει σύμφωνα
μὲ τὶς ἀτομικὲς του διαθέσεις τὶς τύχες τοῦ
Κράτους, ἀλλὰ ἔχει πίσω του ἕνα βουνὸ ἀπὸ
συμφέροντα, προβλήματα, ἀνάγκες, βλέψεις,
σχέδια, πού τὸν κατευθύνουν σὰν ἕνα ἀπλὸ μη-
χανικὸ ὄργανο. Ἐν τούτοις σήμερα, δίπλα στὸ
ὄργανωμένο αὐτὸ βουνὸ τῶν μεγάλων συμφερόν-
των, ἀρχίζει νὰ συνταράσσεται καὶ νὰ φου-
σκῶνῃ ἀπειλητικὰ ἢ ἀπέραντη θάλασσα τοῦ
πλήθους, τῶν λαῶν πού νοιώθουν πολὺ βαρὺ τὸ
φορτίο τῶν ξένων συμφερόντων πού σηκώνουν...

Ἐν τούτοις οἱ ἀνθρώποι πού κυβερνοῦν
δὲν φαίνονται νὰ ἔχουν νοιώσει τὴν καινούρ-
για πραγματικότητα, δὲν ἔχει φαίνεται φθά-
σει ὡς αὐτοὺς ὁ πόνος ἐκείνων πού ἀγωνίζον-
ται, ὑποφέρουν, πληρώνουν μὲ αἷμα.

Οἱ σημερινοὶ κυβερνήτες δὲν ἔχουν ἀντιλη-
φθῆ καθόλου πόσο μεγάλη εἶναι ἡ στιγμή πού
περνᾶμε· κινδυνεῖται ἀκόμη μὲ τὶς παλιὰς ἀντι-
λήψεις, δὲν ξεκόλλησαν καθόλου ἀπὸ τὶς συν-
ειθισμένες στερεότυπες μεθόδους, πού φαίνον-
ται γελοῖες περὶ μᾶς στὸ σημερινὸ ἀναστά-
τωμα πού ἀπαιτεῖ μεγάλες ἀποφάσεις...

Είναι παρατηρημένο πώς ο κόσμος, στις κρίσιμες στιγμές, για να σωθή από τα επακόλουθα της τραγικής καταστάσεως, ρίχνεται στα πειδ παράτολμα σχέδια. Έτσι στην Αυστραλία κι' άλλοι ο κόσμος με μανία ρίχτηκε στα... λαχεία, οι έχθροι της απαγορεύσεως των οίνου πνευματωδών ύψωσαν την σημαία των: «τροποποιήσατε τον νόμον περί απαγορεύσεως του οίνου πνεύματος, για να επανέλθω η χώρα εις την εθνημερίαν», στη Γερμανία η φρικτότερη δεισιδαιμονία άρχισε να κυριεύη όχι μόνο τα λαϊκά στρώματα αλλά και τις πειδ μορφωμένες τάξεις, σε πολλές χώρες οι μάξες στρέφονται πρὸς τὰ άριστέρα, για να θρουν τή σωτηρία τους... Και όμως πόσο μακρὰ θρίσκονται και πόσο λανθασμένοι είναι στις αναζητήσεις των...

Είναι, βέβαια, αλήθεια, ότι η ανθρωπότης επέρασε και άλλοι κρισεις, όπως η σημερινή. Ένα χαρακτηριστικό όμως αυτής της τελευταίας, που την κάνει θαρύτερη και σκοτεινότερη, είναι, το ότι — ως τώρα, τουλάχιστον — δεν φαίνεται από πουθενά κάποια κίνησις, ένα βέβημα, ένας παράγων της ζωής, από εκείνους που είναι ήδη έστία κάποιας δυνάμεως, που να υπόσχεται και να ετοιμάζει μέσα στον κύκλο του μια θεραπεία από τὰ σύγχρονα δεινά.

Πράγματι, τις περισσότερες φορές που η ανθρώπινη ιστορία παρουσίαζε ένα χαμήλωμα, σαν να έσδυσε και να θάμπωνε η γραμμή που διαγράφει μέσα στο χρόνο, παρουσιαζόταν συγχρόνως και η αρχή, το πρώτο δειλὸ φανέρωμα κάποιας άλλης, καινούργιας γραμμής, που, με νέες δυνάμεις, ανέβαινε, ολοένα ζωηρότερη και στερεώτερη.

Αλλά σήμερα όλοι οι καρνοι των καινούργιων — μέχρι πρὸ δλίγου — κινήσεων έχουν σκορπίσει στον άνεμο. Οι θεωρίες και τὰ συστήματα, σαν να μη βρίσκουν πειδ απήχηση στην ανθρώπινη πονεμένη καρδιά, που απελπίσθηκε από τὰ καινούργια σχέδια του μυαλού, έπαψε να πιστεύη ότι είναι ζήτημα μυστικού ή θεραπείας της σημερινής εξαθλίωσης του ατομικού και κοινωνικού ρυθμού και ζητεί όχι πειδ τὰ καινούργια σχέδια ανθρώπων που δέρονται από την ίδια άρρυθμία και εξάρθρωση, αλλά άθρώπους γερούς, απηλλαγμένους από τὸ νόσημα, ικανούς να δώσουν τὸ δικό τους νέο αίμα, που δεν εσαπήσε από τὸ μικρόδιο του αυταρχικού εγωϊσμοῦ που διαλύει τὸ κάθε τι...

Είναι πολὺ διασκεδαστική μιὰ ἐπίσκεψη στὰ προαύλια του Πανεπιστημίου. Φοιτητές και φοιτήτριες ἀνακατεμένοι, μοιρασμένοι σε μικρές παρέες, συζητοῦν συνεχῶς, ἀπ' τὸ πρωτὸ ὡς τὸ βράδυ. Ὅλα τὰ προβλήματα τῆς ἀνθρωπότητος, φιλοσοφικά, κοινωνικά, οικονομικά, λύνονται ἐκεῖ μέσα. Τίποτε δὲν μένει χωρὶς ἀπάντησιν.

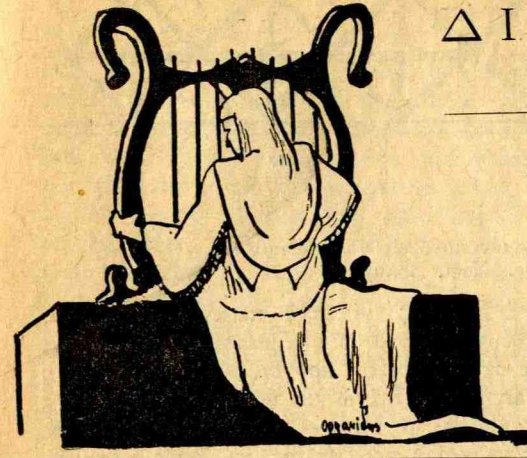
Είναι πολὺ διασκεδαστικὸ γιὰ τὸν ἐπισκέπτη τοῦ ἱεροῦ τεμένους τῆς Ἀθηνᾶς νὰ παρακολουθῆ τὴν διεξαγωγὴ αὐτῶν τῶν συζητήσεων, πῶναι ἀτελείωτες, ὅπως και τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο διεξάγονται. Φράσεις χτυπητές, προμπῶδεις, ὄροι φιλοσοφιοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ, ἀνακατεμένοι μὲ λέξεις πρόστυχες, πρῶσπα ξαναμμένα, νευρικοὶ χειρονομίες καὶ... μερικοὶ ματιές, πὸν κυττάζουν δεξιά κι' ἀριστερὰ γιὰ νὰ ἴδουν τὴν... ἐντύπωση πὸν δημιουργήθηκε.

Ἐνῶ ὅμως, παρακολουθῶντας κανεὶς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς πολίτας, μαθαίνει τις λύσεις ὄλων τῶν προβλημάτων τῆς Οἰκουμένης, δὲν κατορθώνει, αὐτὸς, νὰ λύσῃ μιὰ μικροῦλα ἀπορία: «Μὰ πότε μελετοῦν αὐτοὶ οἱ ἀνῥωποὶ;...

“Διάδασμα! Μελέτη!... Νὰ δυὸ παράγοντες ἐντελῶς διακοσμητικοὶ γιὰ τὴν κατάρτισι τοῦ ἐπιστήμονος... Ἡ ζωὴ είναι τὸ μεγαλύτερο σχολεῖδ γιὰ κείνον πὸν θέλει νὰ διακριθῆ και νὰ δημιουργήσῃ. Τὸ Πανεπιστήμιο παρέχει μερικοὶ στοιχεῖα, πὸν ὁ πραγματικὸς ἐπιστήμων θὰ τὰ ζωντανέψῃ στὴ ζωὴ, θὰ τοὺς δώσῃ σάρκα καὶ ὀστά και θὰ τὰ κάμῃ πραγματικὸτητα...»

Ὅταν ἔχουμε ὑπ' ὄψι μας αὐτὴ τὴν ἀρχὴ, πὸν βγήκε ἀπ' τὴν ζωὴ και τὴν πείρα τῶν προαυλίων, δὲν θὰ παραξενευώμαστε καθόλου ὅταν ἡ τύχη μᾶς ρίξῃ κοντὰ στοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς πολίτας... Ἀπλούστατα, οἱ ἀνθρωποὶ ἔλυσαν και τὸ πρόβλημα τῆς μελέτης, ὅπως και τὰ ἄλλα, κατὰ τρόπον μάλιστα ἱκανοποιητικώτατον γι' αὐτοὺς: Γιατί, μὰ τὴν ἀλήθεια, πειδ εὐχάριστο είναι νὰ συζητᾶ κανεὶς — και μάλιστα ὅταν τὸν θαυμάζουν καμμιὰ δεκαριά ἄλλοι γιὰ τὴν ρητορική του δεινότητα — γιὰ τις ἐργασίες τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν στὸ Σινοῦα-πὸνικὸ, παρὰ νὰ κἀθεται νὰ διδάξῃ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν, ἢ τὴν παθολογικὴν ἀνατομικήν...

ΔΙΑΛΕΧΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

“ ΜΕΣΣΙΑΣ ,,

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

Σὰ χρόνια ἐκεῖνα ἐδοῦλευεν ἡ γῆ σκιαχτὰ τὴ Ρώμη, Θεὸ δὲν ἔνοιωθε ἡ καρδιά κι' ὁ νοῦς δὲν εἶχε γνώμη, κι' ἀνάμεσα σὲ δυὸ καιροὺς, μ' ἓναν καὶμὸ μεγάλο, στὸν ἓνα τὸν ἀγέννητο και στὸ νεκρὸ τὸν ἄλλο, ὁ ἀνθρωπος παραδέρνε. Στὸν κόσμο ἦταν χυμένη μιὰ σιωπὴ βαθυτάτη, σὰν ὅταν περιμένη κανεὶς ν' ἀκούσῃ ἓνα τρανὸ μυστήριον, και τοῦ λείπῃ φωνὴ, πνοή, και μοναχὰ μιλῆ τὸ καρδιοχτύπι — και μόνο μούγκριζαν σταυτιά τοῦ κόσμου πὸν ἔβου-

τά κροῖματα τοῦ Καίσαρα ἀπ' τῆς Καπρέας τὰ βάρη. Σὰν ἀποπαῖδι τοῦρανοῦ εἶχεν ἡ γῆ ἀπομείνει... Στα χρόνια ἐκεῖνα ἀπλώνονταν θλιμμένη ἡ Παλαι-

θηρολογῶντας τοῦ Ἰσραὴλ τὴ δόξα τὴν ἀρχαία ὅμως ἡ φύση ὀλόγουρα γελοῦσε ἡ Γαλιλαία ἀνθίξε μοσχοβολιστὴ και καταπράσινη ὄλη, κι' ὁ κάμπος τῆς Γενησαρέτ, δροσάτο περιβόλι — και μέσα στάνθη τῆς ροδιάς και στῆς μηλιάς τὰ [κλώνια, μαζί μὲ τοὺς κοουδαλοὺς, μαζί μὲ τὰ τρυγόνια, γλυκά, σὰν ὄλα, και ἡμερα πετοῦσαν — ἔτσι ἐδόθη — ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ψυχῆς τὰ ὄνειρατα και οἱ πόθοι.

Και τότε στὴν Ἱερουσαλήμ, στῶν προφητῶν τὴν [χώρα, γυμνὴ κι' ἀπ' τὸν Ἀσούριον κι' ἀπὸ τὰ νικηφόρα ὄπλα τῆς Ρώμης, ἔρημη κι' ἀπὸ τῶν Μακεδόνων τὰ τρόπαια κι' ἀπ' τὴν γάγγραινα φθαρμένη τῶν [αἰῶνων, —

μακρὰ κι' ἀπὸ τὰ στόματα τῶν Φαρισαίων, χόρια κι' ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆ βοῦ, σὲ μιὰ μεριά πανώρια, ὕψωνε τ' ὄρος τῶν Ἐλαιῶν τὰ φωτισμένα πλάγια, σπαρμένα ἐλιές και φοινικίες, γεμᾶτ' ἀνθῶς και [βάγια, κατάκορφα στεφανωτὸ μὲ Κέδρο ριζωμένο κατὰβαθα, θεώρατο και μυριοφυλλιασμένο.

Μιὰ μερτὶ μόνος πρόβαλε στ' ὄρος ἐκεῖ κι' ἔστάθη, ἔξω ἀπ' τοῦ κόσμου τις χαρὲς κι' ἀπ' τῶν κακῶν τὰ [πάθη,

ἀπὸ μιὰν ἀγνωστὴ ὁμορφιά, ξένη τῆς γῆς, ὠραῖο, κι' ἐκεῖ στοῦ κέδρου ἀκούμπησε τὴ ρίζα ὁ Ναζωραῖος. Και μὲ τὸ πρῶτο πάτημα και μὲ τὸ ἀνάβλεμμά του, τὸ χόρτο στὰ ποδάρια του, τὰ δέντρα ὀλόγουρα του, τὸ κέδρο, τῶν ροδόλευκων περιστεριῶν τὰ πλήθη, και ἡ φύση, ἡ φτερουγιαστὴ και ἡ ριζωμένη, ἐλύθη, σείστηκε και λυγίστηκε και οἱ φοινικὲς πὸν οἱ λαῖρες τις τρέφουν, κι' οἱ τριανταφυλλίες πὸν μὸσχοῦς κλέ- [βουν οἱ ἄδρες κι' οἱ μεστωμένες οἱ συκιές, κι' οἱ ἐληές οἱ καρπο- [φόρες, τοῦ ὄρους πλούτη, συντροφιές τοῦ κέδρου, τοῦ [ἡλίου κόρες, και δέντρα και χαμόδεντρα και βότανα και βᾶτα, σκόρπισαν ἀπ' τὰ φύλλα τους κι' ἀπ' τ' ἀνθη τὰ δρο- [σάτα, κι' ἀπὸ τὴ ρίζα τους βαθεῖα, μιὰν ἀφραστὴ φύσιαν, ἓνα τρανὸ ὕμνολόγημα στὰ πόδια τοῦ Μεσσία.

Οἱ λίμνες τῆς Γενησαρέτ και τῆς Τιβεριάδας, τὰ ῥόδα τῆς Γεσθημανί, τὰ κροῖνα τῆς κοιλάδας Σὲ ξέρουν — εἶσαι τῶν παιδιῶν χαμόγελο, και ἄκτινα τῶν γυναικῶν — τὰ χέρια Σου, δυὸ θαύματα κι' ἐκεῖνα, ὅταν τ' ἀνοίγῃς ἀπλωτὰ, θαρρεῖ κανεὶς τὴν πλάση ὀλόκληρη ἡ ἀγκάλη Σου πὸς θέλει ν' ἀγκαλιάσῃ.

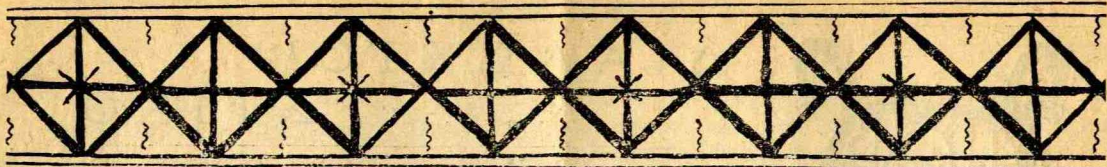
Κι' ἡ φύση κι' ἡ φτερουγιαστὴ κι' ἡ ριζωμένη ἐλύθη, σείστηκε και λυγίστηκε. Και τῶν πουλιῶν τὰ πλήθη, τὰ περιστέρια, ὀλόλευκα και μυστικά και θεῖα, τραγοῦδησαν προφητικὰ τὴ δόξα τοῦ Μεσσία!

K. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΣΤΑΘΜΟΙ

Μικρὸς ὁ τάφος τὴ σάρκα πὸν θὰ δεχθῆ! Μὰ και τὸ σύμπαμ μικρὸ, τόσο πὸν δὲ χωρεῖ μιὰ ψυχὴ! Ταξιδευτὴς πῖσα ἀπ' αὐτὸ, μὲσ' τ' ἀπλαστα ξανοίγω τ' ὄραμά Σου! Θεογνώστης κανεὶς! Εἶσαι τὸ ἀνεῖπωτο ὄραμα, κλεισμένο μέσα σου πὸν ὀργᾶ τὸ Ναὶ τὸ ζωοποιό! Εἶσαι τὸ Κάτι και Παντοεινὸ, πὸν δίνεις μου τὴ δύναμη νὰ Σὲ θεωρῶ και νὰ τὸ λέω! Θεογνώστης κανεὶς. Ὡ Νοῦ τῆς προαιωνίας ὄντοτητας, ντυμένη τὴ στολή τοῦ ὄραματος! Ὡ θεότητα! Μικρὸς νὰ ὕψωθῶ και ν' ἀγγίσω τὴν ὑπερκόσμιάν Σου ὑπόστασι. ἀνάξιος νὰ διαλύσω τὸ εἶναι μου σὲ θεῖο δάκρυ και νὰ λυώσω στὸ κάλλος Σου. ληξιμονίμαι γονατιστὸς μὲρὸς στὸ ὄραμά Σου και ξεκλώθουμαι σὲ ὕμνους μυστικῶς.

MAMEΛΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΘΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ.

«Οὗτος ἦν ὃν ἔσχομέν ποτε εἰς γέλωτα καὶ εἰς παραβολὴν ὀνειδισμού». (Σοφ. Σολομ. ε' 3).

Ἀγαπητοί μου,

Αὐτὲς ἀκριβῶς τίς μέρες μᾶς ἐδόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ξαναζήσωμε μέσα στὴν ψυχὴ καὶ τὴν μεγάλη τραγωδία τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ν' ἀντικρύσωμε μέσα στὴ μέση τῶν κακούργων, κρεμασμένο σ' ἓνα ξύλινο σταυρὸ, τὸν «ἀναμάρτητο» Διδάσκαλο τῆς Ναζαρέτ, καταδιωγμένον ἄτιμα ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς Του καὶ ἀφημένον ἀνάνδρα ἀπὸ τοὺς φίλους Του. Μέσα στὸ τρομερὸ μαρτύριο τῆς ἀδικίης καταδικῆς ἀκούσαμε τίς χαιρέκακες φωνὲς τῶν αἰμοδόρων ἀρχόντων τοῦ λαοῦ τοῦ Γεχωθᾶ νὰ βρίζουν θριαμβευτικὰ ἕναν ἀδύνατο κι' ἄθῃο κατάδικο, πού μοναδικό Του κρίμα ἦταν τὸ κήρυγμα τῆς ἀλήθειας καὶ ἡ ἀγάπη Του, ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς ἐχθρούς. Τὸ αἷμα πού ἀφθονο ἔτρεξε ἀπὸ τίς ἀγριεὲς πληγὲς, πού ἀνοίξαν οἱ δῆμιοι σὲ χέρια πού δὲν εἶχαν κάμει παρὰ μονάχα εὐεργεσίαι καὶ σὲ πόδια, πού δὲν εἶχαν βαδίσει παρὰ μονάχα γιὰ νὰ τρέξουν γιὰ τὴ σωτηρία τῶν δυστυχισμένων, τὸ αἷμα καὶ τὸ νερὸ πού ἔτρεξε ἀπ' τὴν καρδιά πού εἶχε πλασθῆ μονάχα γιὰ ν' ἀγαπᾷ κι' ἦταν τόσο δυνατὴ, ὥστε νὰ εὐχεται γιὰ τὴ συγχώρηση τῶν δημιῶν αὐτῆ τὴν τελευταία στιγμή τοῦ φρικτοῦ μαρτυρίου Τῆς, δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ μυστικὸ γιατρικὸ, πού αἰώνια ἐπερίμενε ἡ ἀνθρωπότης γιὰ νὰ νοιώσῃ τὰ γόνατά Τῆς τὰ παραλυμένα νὰ σφίγγουν καὶ πάλι, ἔτοιμα γιὰ νὰ τραβήξουν τὸν δύσκολο ἀνήφορο, πού φέρνει πρὸς τὸν Οὐρανό. Σὲ μερικὲς ὥρες ὁ Τάφος Του βρέθηκε «κενὸς» καὶ οἱ τρομαγμένοι, οἱ δειλοί, οἱ κρυμένοι «διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων» μαθηταί Του, βγαίνουν στοὺς δρόμους τῆς Ἱερουσαλήμ, βέβαιοι πὼς εἶδαν μεταξὺ τῶν ζωντανῶν τὸν Ἰησοῦ, μίλησαν μαζί Του, ἔφαγαν στὸ ἴδιο τραπέζι, ἐνοιώσαν τὴν καρδιά των νὰ «καίεται» ὅπως πρῶτα στὴ διδασχὴ Του, τὸν «ἐψηλάφησαν» μὲ τὰ χέρια των, ἔτοιμοι νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν ὁμολογία αὐτῆ, ἀτρόμητοι μπροστὰ στοὺς κατατρεγμοὺς τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας, διδάσκαλοι καὶ κήρυκες μιᾶς νέας ζωῆς, πού τοὺς μετέ-

δωκε ὁ Χριστός, νικητῆς πειὰ τοῦ Θανάτου, θριαμβευτῆς κατὰ τῆς ἁμαρτίας, κυρίαρχος ἐπάνω στὶς καρδιές, πού διψοῦν ἀπὸ λύτρωση καὶ σωτηρία. «Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἀπὸ τῆς γῆς — εἶχεν εἶπει ὁ Ἰδιος — πάντας ἔλκυσω πρὸς ἑμαυτὸν» καὶ ἡ προφητεία Του ἔγινε πραγματικότης ἱστορικὴ, πού ἔζησε καὶ ζῆ εἰκοσι ὀκτὼ αἰῶνας.

Ἄς ἔλθουν ν' ἀρνηθοῦν αὐτῆ τῆ δύναμι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι ὅσοι καὶ σήμερα τὸν μισοῦν, γιὰ τὴν Τὸν φοβοῦνται! Ἄς ἐξηγήσουν μὲ τὴ σοφία των τὸ μεγάλο αὐτὸ θαῦμα τῆς Παγκοσμίου Ἱστορίας! Ἄς κόμουν ὅ,τι μποροῦν γιὰ νὰ γυρίσουν πίσω τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ μεγάλο ξεκίνημα πού τὴν ἔφερε ὡς ἐδῶ, μὲ ἀφετηρία τὸν «κενὸ» τάφο τῆς Ἱερουσαλήμ; Μποροῦν νὰ κλέβουν γιὰ δικό των τὸ φῶς πού δαυεῖζονται ἀπ' τὸν ἥλιο πού ἀνέτειλε «τῆ μιᾶ τῶν Σαββάτων» καὶ νὰ σφετερίζονται ἀρχὲς καὶ διδασκαλίαι, πού δὲν ἀνήκουν παρὰ σ' Ἐκεῖνον πού γι' αὐτὲς ἀπέθανε ἐπάνω στὸ σταυρὸ. Μποροῦν στὸ ὄνομα αὐτῶν τῶν ἀρχῶν νὰ φωνάζουν σήμερα ἐναντίον ἐκείνων πού εἶναι οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφωσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας, τῆς «καινῆς διαθήκης», πού μὲ τὸ Αἷμά Του ἔγραψε ὁ Χριστός. Μ' ἔδην αὐτῆ τὴν συμπεριφορὰ των τίποτε ἄλλο δὲν μαρτυροῦν, παρὰ τὴν ἀκατάλυτη ἀξία πού ἔχει τὸ ἔργο τοῦ Σταυροῦ. Δὲν ὑπάρχει κανένας πού νὰ μὴ θέλῃ τίς ἀρχὲς τοῦ Χριστοῦ — ὅσο κι' ἂν τὸν ἴδιο δὲν Τὸν θέλῃ, ὅσο κι' ἂν ὁ Ἰδιος δὲν τίς ἐφαρμόζῃ γιὰ λογαριασμὸ του — δὲν εἶναι κανένας πού νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐπωφεληθῆ ἀπ' τὴν ἀτιμωμένη πού ἐδημιούργησε στὸν κόσμον ἡ ἀχνη τοῦ ἱεροῦ Αἵματος πού χύθηκε στὴν κορυφῆ τοῦ Γολγοθᾶ.

Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ βρεθῆ πουθενά — μὰ πουθενά ἀπολύτως — πραγματοποιημένη ἡ ἀρετὴ τοῦ Χριστοῦ, παρὰ μονάχα μέσα στὴν Ἐκκλησία Του, πού σκοπὸ μοναδικό Τῆς ἔχει τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ τὴν ὁ Χριστός δὲν ἐδίδαξε μονάχα ἠθικὴ, κι' ἐγκληματοῦν ὅλοι ὅσοι πέρνουν τὸν Χριστὸ γιὰ ἓνα

πολὺ μεγάλο καὶ ἰδανικὸ ἠθικολόγο καὶ τὴν οὐσία τῆς θρησκείας Του τὴν περιορίζουν μονάχα στὴν ὑπέροχη ἠθικὴ πού ἐπιβάλλει στοὺς ὀπαδοὺς Τῆς. ἠθικὴ χωρὶς σκοπὸ καὶ χωρὶς αἰτία, εἶναι κάτι πού δὲν μπορεῖ νὰ νοηθῆ, κάτι πού δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ, κάτι πού δὲν δικαιολογεῖται, κάτι πολὺ ἀνόητο καὶ πολὺ μωρό. Δὲν εἶναι σκοπὸς ἡ ἠθικὴ — ἐδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ μεγάλο λάθος — εἶναι τὸ μέσο πού ὁδηγεῖ πρὸς τὸν σκοπὸ. Καὶ ὁ Χριστός, ἂν ἐδίδαξε ἠθικὴ, τὴν ἐδίδαξε γιὰ νὰ δώσῃ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ φθάσῃ τὸν σκοπὸ τῆς δημιουργίας. Ἡ ἠθικὴ δὲν εἶναι αἰτία πρωταρχικὴ, εἶναι ἀποτέλεσμα ὅλης ἐκείνης τῆς τεραστίας ἀλλαγῆς πού φέρνει στὸν ἔσωτερικὸ ἄνθρωπο ἡ γνωριμία μὲ τὸν Χριστὸ καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῶν μεγάλων ἰδανικῶν πού Αὐτὸς ἀποκαλύπτει γιὰ κάθε ἀνθρώπινη ψυχὴ. Οἱ ὑποκριταὶ πού παίζουν τὸν ρόλο τῶν κοινωνικῶν ἀναμορφωτῶν, ἂς μιμηθοῦν ὅσο θέλουν τὴν ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ τὴν ἴδουν πραγματοποιημένη, χωρὶς τὴν θρησκευτικὴ πίστι, πού δίνει ζωὴ καὶ πνεῦμα στὰ νεκρά καὶ ἀψυχα ἠθικὰ ἀξιώματα, πού εἶναι ἀδύνατο νὰ συμβαδίσουν ποτὲ μαζί μὲ τὴ λατρεία τοῦ «ἐγὼ» πού εἶναι ἀντίθετη σὲ κάθε ἔννοια ἠθικῆς.

Ὁ Χριστὸς εἶχε μιλήσει περὶ «βασιλείας» καὶ τὰ λόγια αὐτὰ εἶχαν παρεξηγηθῆ καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους Του, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς Του. Οἱ φίλοι Του ἐνόμιζαν πὼς θὰ γι ὅταν ἐπίγειος «βασιλεὺς» καὶ θὰ ἐλευθέρωνε τὴν Ἁγία Γῆ ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν ἀλλοφύλων ἔτσι ἐπερίμεναν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὸν «Μεσσιαν» ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς Ἰσραηλιταί. Οἱ ἐχθροὶ Του εὐρήκαν ἀφορμὴ νὰ τὸν κατηγορήσουν γιὰ ἐπαναστάτη κι' ὁ Πιλάτος ἀπόρησε μὲ τὴν ἀνοησία των κι' εὐρήκε εὐκαιρία νὰ παίξῃ εἰς θάρος τῆς ἐθνικῆς των ἀξιοπρεπείας μὲ τὴν περίφημη ἐπιγραφή πού ἔβαλε ἐπάνω ἀπὸ τὸν σταυρὸ. Τὸ εἶπεν ὅμως ὁ Χριστός: «Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» καὶ καθαρὰ καὶ ἑξάστερα ἐδήλωσε στοὺς δικούς Του, πὼς ἂν ἤθελαν νὰ χουν μέρος μαζί Του θὰ πρεπε νὰ ναι ἔτοιμοι νὰ συμμερισθοῦν «τὸ ποτήριον» καὶ «τὸ βάπτισμα» πού ὁ Ἰδιος ἐπρόκειτο νὰ δεχθῆ. «Οἱ ἀρχόντες τῶν ἐθνῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν... οὐχ οὕτω δὲ ἐστὶν ἐν ὁμί — εἶπεν ὁ Ἰησοῦς — ἀλλ' ὁ θεὸς εἶναι πρῶτος, ἐστὶ πάντων ἑσχατος», κι' ἔτσι ἔδωκε τὸ διακριτικὸ γνῶρισμα πού θὰ ξεχώριζε τοὺς ὑπηκόους τῆς «βασιλείας» Του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τῶν βασιλείων τοῦ «κόσμου», μέσα στὸν ὁποῖον οἱ ἰδικοὶ Του ὑπήκοοι θὰ εἶ-

ναι ξένοι καὶ «μισούμενοι» διότι δὲν θὰ συμφωνοῦν οἱ διαθέσεις των μὲ τίς διαθέσεις τοῦ κόσμου πού ζῆ ἀκόμη στὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας. Συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὸν Χριστό, ἔτοιμοι ἀγωνισταὶ ἐναντίον τοῦ κακοῦ, πρόθυμοι ὁδοιπόροι γιὰ τὴν κατάκτησιν τῶν οὐρανῶν ἀποτελοῦν τὴν Ἐκκλησίαν ὅλοι ὅσοι πιστεύουν ὅτι βρῆκαν στὸν Χριστὸ τὴν σωτηρία καὶ προσπαθοῦν νὰ συμμορφώσουν τὴν ζωὴ των σύμφωνα μὲ «τὰ ἴχνη» καὶ τὸν «ὄμογραμον» πού μᾶς ἀφήκεν ἐκεῖνος, βαδίζοντας πρὸς τὸν Σταυρὸ. Διαβάστε τὰ πρῶτα κεφάλαια τῶν «Πράξεων τῶν Ἀποστόλων» κι' ἐκεῖ θὰ ἴδῃτε τί ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλεγε «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». Πραγματικὰ δὲν εἶναι συνειθισμένο ἀνθρώπινο φαίνόμενο ἡ ζωὴ ἡ Χριστιανικὴ, καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς κινεῖ τὸν φθόνον καὶ τὸν διωγμό. «Τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία...» Ποῖαν ἄλλη κοινωνία θὰ ἠμποροῦσε ἡ ψυχὴ σὲς νὰ ὀνειρευθῆ;

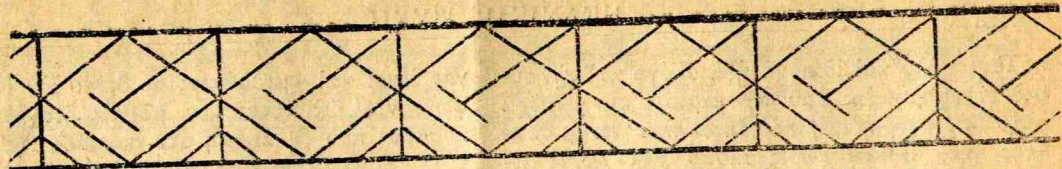
Ὅταν κανεὶς μένη μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἠμπορεῖ νὰ γελᾷ μὲ ἐκείνους πού ἀνήκουν σ' αὐτὴν καὶ νὰ τοὺς νομίζῃ «μωρούς». Ἐτσι τὴν ἐπύθαν καὶ τὴν παθαίνουν καὶ σήμερα πολλοί. Ὅταν ὅμως θὰ μάθουν τὴν ἀλήθεια καὶ θὰ δοκιμάσουν τὴν πραγματικότητα, τότε μόνο θὰ καταλάβουν πόσο λάθος εἶχαν νὰ τὴν περιφρονῶν.

† EMM. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Πρεσβύτερος

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΛΑΜΠ", ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Καθαρώτατον ἥλιο ἐπρομηνοῦσε τῆς αὐγῆς τὸ δροσάτο, ὑστερο ἀέρι, Σύννεφο, καταχνιά δὲν ἀπέρνοῦσε τ' οὐρανοῦ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ μέρη. Καὶ ἀπὸ κεῖ κινημένο ἀργοφυσούσε τόσο γλυκὸ σ' τὸ πρόσωπο τ' ἀέρι, πού λὲς καὶ λείε μὲς τῆς καρδιάς τὰ φύλλα: Γλυκεῖα ἡ Ζωὴ κι' ὁ Θάνατος μαυρίλα. Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις Ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἐτοιμαστῆτε. Μέσα στὰς ἐκκλησίαις ταῖς διαφνοφόραις Μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτιῆτε, Ἀνοίξατε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις Ὅμπροστὰ ἔς τοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε. Φιληθῆτε γλυκά, χεῖλη μὲ χεῖλη, Πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι. Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι, Καὶ βρέφη ὠραία στὴν ἀγκαλιά οἱ μαννάδες. Γλυκὸφωνα, κυττώντας ταῖς ζωγραφισμέναις [εἰκόνας, ψάλλουν οἱ ψαλτάδες. Λάμπει τὸ ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι, Ἀπὸ τὸ φῶς πού χύνουν οἱ λαμπάδες. Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἀγιοκρεῖ ὁποῦ κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

ΧΡΙΣΤΟΣ

[Είς μίαν ἀπὸ τὰς σοβαροτέρας ἐπιθεωρήσεις τοῦ Λονδίνου, τὴν ἑβδομαδιαίαν «SATURDAY REVIEW», τίθεται τὸ ἐρώτημα «Χριστὸς ἢ Βουδδᾶς;», εἰς τὸ ὁποῖον δίδεται ἡ κάτωθι ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν μεταφράζει συνεργάτης μας:]

Εἶμαι τοῦ Χριστοῦ καὶ ὄχι τοῦ Βουδδᾶ, γιατί εἶμαι στὸ μέρος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι αἰσθηματικὸς καὶ συνεπῶς δυναμικὸς. Ὁ Βουδδισμὸς εἶναι λογικὸς καὶ ἐγὼ φρονῶ, μαζὶ μὲ τὸν Ἀνατόλ Φράνς, ὅτι ἡ καρδιά κάμνει λιγώτερα λάθη παρὰ τὸ μυαλὸ καὶ, μαζὶ μὲ τὸν Δισδραέλι, λέγω ὅτι δὲν ὀφείλομεν στῆν ψυχρὰν Λογικὴν κανένα ἀπὸ τὰ μεγάλα κατορθώματα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου. Διάφοροι ὁμοιότητες μεταξὺ τῶν δύο συστημάτων ὑπάρχουν. Ἀλλὰ μόνον μίαν ἀπὸ αὐτὰς εἶναι γνήσια καὶ σημαντικὴ: Καὶ οἱ δύο, Χριστὸς καὶ Βουδδᾶς, ἐγνώρισαν ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι δυστυχεῖς. Μὰ, ξεκινῶντας ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς συμφωνίας, ὠδηγήθησαν στὸ νὰ διαφέρουν. Ὁ ἕνας ἔφθασε εἰς τὸ νὰ βελτιώσῃ τὴν ζωὴν. Ὁ ἄλλος εἰς τὸ νὰ τὴν ἐκμηδενίσῃ. Ὁ Βουδδᾶς πέρνει τὴν νοσηρὰν ἀποψιν ὅτι ὅλες οἱ ἐπιθυμίαι πρέπει νὰ ικανοποιῶνται, ὅλες οἱ αἰσθήσεις. Μᾶς προτείνει τὴν Νιρβᾶνα ἢ τὴν Ἐκμηδένισιν. Ὅταν θὰ ἔχωμε φάσει ἐκεῖ, ἀσυναίσθητος δὲν θὰ ἔχωμε πόνον—οὔτε βεβαίως χαρὰν.

Ὁ Χριστὸς διδάσκει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξις εἶναι ἀθλία καὶ ταπεινὴ, διότι ὅλες οἱ ἀνθρώπινες ἀξίες ἀπέτυχαν, καὶ δίδει Ἐκεῖνος καινούργιους νόμους γιὰ τὸ μέλλον τῆς ζωῆς. Ἐνῶ ὁ Βουδδισμὸς τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς εἰπῇ εἶναι πῶς νὰ ἀποφύγουμε τὸ χειρότερον διὰ τῆς σκληρότητος, ὁ Χριστιανισμὸς μᾶς προτάζει νὰ κοπιᾶζουμε συνεχῶς γιὰ τὸ καλύτερον καὶ μᾶς διαβεβαιώνει πῶς ἡ εὐτυχία εἶναι ἀληθινὰ κατ' ὀρθοτῆ. Ἀναγκαστικῶς, εἶναι μίαν ἰσχυρὰ ἐνεργείαν, καὶ γιὰ τοῦτο ὁ Χριστιανισμὸς διαπνέεται ἀπὸ ἀπόλυτον ὀπτιμισμὸν διὰ τὴν ζωὴν.

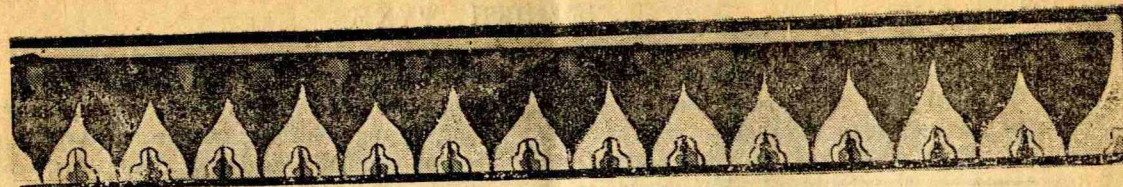
Μερικοὶ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἔχουν παρεξηγηθῆ ὡς σημαίνοντες ἀδιαφορίαν διὰ τὴν ἀν-

θρώπινες ὑποθέσεις. Μὰ τὰ θαύματα καὶ τὰ κηρύγματα τῶν Ἀποστόλων μᾶς ἐγάζουν ἀπὸ αὐτὴν τὴν πλάνην. Τὸ νὰ φθάσουμε στὸ συμπέρασμα νὰ φαντασθομε τὸν Χριστὸν ὡς ἕνα κήρυκα τῆς ἀδρανεῖας, σημαίνει ὅτι ἔχουμε παραβλέψει πρῶτα τὴν φοβερὰν βιαιότητα κάθε Του λόγου ὅπως αὐτός: «... Πήγαινε, πὲς αὐτῆς τῆς ἀλεποῦς...», ἢ ὅτι μᾶς διαφεύγει τὸ ἠθικὸν βάθος τοῦ ἐπεισοδίου τῆς κατηραμένης συκῆς. Ἡ παρομοίωσις τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον ἔθεσε γιὰ νὰ καλλιεργήσῃ τὸν ἄγρον, δὲν εἶναι ἐπινόημα καταφρονήσεως τῆς ἀνθρωπίνης προσπάθειας. Τὸ ὅτι δὲν πρέπει νὰ πονοκεφαλῆσωμε γιὰ τὸ Αὐριο, πολὺ καλὰ μπορεῖ νὰ ἐρμηνευθῆ, γιατί πολὺ συχνὰ στὴν πράξιν οἱ σκέψεις γι' αὐτὸ τὸ Αὐριο προκαλοῦν ὄλους τοὺς φόβους καὶ γι' αὐτὸ μᾶς ὀδηγοῦν στὴν ἀπραξία.

Τοῦ Χριστοῦ ἡ προσοχὴ γιὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου εἶναι, καὶ πρέπει νὰ εἶναι, πρόδηλος. Ὁ Χριστὸς ἄφησε τὸν πεθαμένον νὰ θάψῃ τὸν ἄλλον πεθαμένον, ἀλλὰ Ἐκεῖνος ἐκήρυξε στὸ παιδί τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πατέρα.

Ἐξ ἄλλου ὑπάρχει ἡ τάσις νὰ κατηγορηθῆ ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τὸν ἀτομισμὸν Του. Ἀλλ' ὁ Βουδδισμὸς διάκειται ἐχθρικῶς πρὸς ὅλην τὴν δημιουργίαν. Διὰ τὸν φιλόσοφον μηδενιστὴν εἰς τὴν μελέτην του, αὐτὸ ἔχει τὴν θελκτικότητά του, μπορεῖ νὰ τὸν ξεκουράξῃ. Ἀλλὰ διὰ τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ καὶ μοχθεῖ, αὐτὸ εἶναι μίαν ἀδυσσοσκότους. Γιὰ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους τῆς Δύσεως, εἰς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, ἡ ἱστορία τοῦ παιδιοῦ ποὺ τὰς κατευθύνσεις, ἢ ἱστορία τοῦ παιδιοῦ ποὺ γεννήθηκε σ' ἕνα σταδῖον καὶ κατόπιν πήγε στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, θὰ μᾶς ἐμπνέῃ, φαντάζομαι, πάντοτε, περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄλλον, τὸν ἀνατολικὸν μῦθον τοῦ πρίγκηπος ὁ ὁποῖος βαρυνέται ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς του, ἀπεσύρθη, εἰς τὴν ἐρημίαν.

W. DEWAR

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΦΩΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Κλεισμένος ἐκεῖ κάτω, στὸ μισοσκότεινο καὶ ὑγρὸ ὑπόγειο τοῦ πραιτωρίου, ἄκουγε ἀπὸ πολλὴν ὥρα νᾶρχεται ἀπὸ ψηλὰ ἕνα πνιγμένο βουητό, ποῦ, σ' ἐκεῖνα τ' ἀνήλιαγα βᾶθη, ἀντιλαλοῦσε παράξενα.

Ποῖος ξέρει τί νᾶταν!... Φαίνεται πῶς ὄχλος πολὺς θᾶξε μαζευτῆ μπρὸς στὸ πραιτώριο καὶ κάτι θὰ γύρευε μὲ βοή ἀπ' τὸν Πιλάτο. Ἴσως νᾶναι καὶ καμμιά καινούργια στάσι... Ἴσως νὰ ζητοῦν καὶ τὴν καταδίκη του... Ἐνας κακοῦργος, ποῦ ἔκαμε τόσους φόνους, εἶναι πάντα ἐπικίνδυνος, ἔστω κι' ἂν τὸν ἔχουμε κλεισμένο στὸ βαθύτερον μπουντροῦμι... .

Οἱ φωνὲς ἀπάνω εἶχαν σταματήσει τώρα μίαν ἡσυχία ἀπλώθηκε στὸ σκοτεινὸ κελί, ἡ ἴδια ἡσυχία ποὺ βασιλευε κάθε μέρα καὶ κάθε νύχτα...

Σὲ λίγο ὅμως, τὸ πνιγμένο βουητό τοῦ δρόμου ξανάρχισε πάλι, πειὸ δυνατό ἀπὸ πρῶτα... Ἀκουόνταν καθαρὰ οἱ ἰαχὲς τοῦ ὄχλου. Δὲν ξεχώριζε καμμιά λέξι, παρὰ μόνο ἕνα οὖρλιασμα ἀδιάκοπο χωρὶς τέλος, ποῦ ἄλλοτε φαινόταν πῶς ξεμάκρυνε λίγο, κι' ἄλλοτε πῶς πλησιάζει.

Σύρθηκε ὦς τὴν σιδερένια πόρτα, ἄπαξε τὰ κάγκελα καὶ φέροντας τὸ πρόσωπό του στὸ σιδερόφραχτο παράθυρο, προσπάθησε νὰ ξεδιαλύνῃ κάτι ἀπὸ τὸ μουγκρητό ποῦ ἀκουόταν βαρῶ... Οἱ ἰαχὲς γιὰ μίαν στιγμὴ δυνάμωσαν.

— Μὰ τί λύσσαζαν εἶτσι; . . .

Ἡ φωνὴ ἀντήχησε στὸ ἄδειο, ὑγρὸ, σκοτεινὸ ὑπόγειο παράξενα καὶ τοῦ φάνηκε πῶς κάποιος ἄλλος μίλησε. Ἔτσι ποῦ ἀκούστηκε βαρεῖα, σурτά ἡ τελευταία συλλαβὴ, τὸν ἔκαμε νὰ θυμηθῆ τὸ μούγκρημα κάποιου ποῦ τὸν εἶχε πνίξει καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ νόμισε πῶς στὸν ἀπέναντι τοῖχο εἶδε δυὸ μάτια πράσινα νὰ τὸν κυττάζουν. Παράτησε τρομαγμένος τὰ κάγκελα, μὰ ἀμέσως ἄφησε ἕνα γέλιο βραχνὸ νὰ τοῦ ξε-

φύγῃ, ποῦ ἀνακατεύτηκε μὲ τὴν ὄχλοβοῆ τοῦ δρόμου.

— Αὐτὸ ἔλειπε τώρα, σκέφτηκε, νὰ ὄνειρευόμαστε καὶ στὰ ξύπνια μας, σᾶν μωρὰ! . . .

Ὅστόσο τὸ βουητό ἄρχισε τώρα νὰ ξεμακρύνῃ λίγο—λίγο, νὰ πνίγεται, ὥσπου ἔσβισε τελειωτικά... Κι' ἡσυχία μέσα στὸ ὑπόγειο, φαινόταν πειὸ νεκρὴ, ὥστε ἀπὸ τὴ μεγάλη βοή ποῦ τὸ πλημύριζε τόσην ὥρα.

Κάποιος κατέβαινε ὅμως τώρα τὴς σκάλες τοῦ ὑπογείου... Θᾶναι χωρὶς ἄλλο ὁ δεσμοφύλακας... Ἐρχόταν δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ φέρῃ φαί... Ἄνοιγε σιγὰ—σιγὰ τὴν σιδερένια καγκελόπορτα καὶ, χωρὶς νὰ μπῆ ὀλόκληρος μέσα, ἀπίθωνε χάμω τ' ἀπομεινάρια τοῦ συστίτου τῆς Πραιτωριανῆς φρουρᾶς.

Ὅστόσο τὰ πατήματα ἀκούονταν τώρα πειὸ δυνατὰ, μὰ διακρινόνταν καθαρὰ πῶς δὲν ἦταν ἐνὸς μονάχα.

... Μὰ γιατί τάχα; Τόσους μῆνες τώρα ἐκεῖ μέσα, ποτὲ δὲν εἶδε ἄλλον ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν δεσμοφύλακα, κι' αὐτὸν βουβὸ, ἀμίλητο, γιὰ λίγες στιγμὲς τὴν ἡμέρα... Ἡ ζωὴ δὲν κατέβαινε ποτὲ ὦς ἐκεῖνα τὰ μαῦρα βᾶθη μόνον σήμερα, ὁ μακρυνὸς τῆς ἀντίλαλος ἔφτασε ὡς ἐκεῖ κάτω.

Τί νὰ θέλουν ἄραγε;... Θᾶναι ὁ δήμιος, ὁ στρατιώτης, κι' ὁ δεσμοφύλακας... Ἡ τελευταία στιγμὴ ἦρθε... Μὰ γιὰ στάσου... Μπορεῖ νὰ φέρουν καὶ κανένα νέον κατάδικο. Σὲ μίαν τέτοια φουρτουνιασμένη ἐποχὴ γίνονται πολλὰ. Κι' ἔπειτα οἱ Ρωμαῖοι ἀφορμὴ ζητᾶνε... Μίαν χαρούμενη ἀστραπὴ πέρασε ἀπὸ τὸν νοῦ του: Μπορεῖ νᾶρχονται καὶ γιὰ νὰ τὸν ἐλευθεώσουν! Ἀλλὰ, μὰ!... Τί παιδικαῖες ἀνοησίες εἶν' αὐτές...

Ἐκεῖν τὴν ὥρα, μπρὸς στὰ κάγκελα τῆς φυλακῆς πρόβαλε ἕνας στρατιώτης μ' ἕνα δαδί ἀναμμένο, κι' ἀπὸ πίσω του ἄλλοι δυὸ ἄνθρωποι. Ὁ ἕνας ἦταν ὁ δεσμοφύλακας, κι' ὁ ἄλλος... Δὲν φαινόταν καθαρὰ, μὰ τοῦ φάνηκε

σάν τὸν σύντροφό του τὸν Φαρνάχ, πὸ μὲς τοῦ, τὸν τελευταῖο καιρὸ, εἶχε κάμει ἀρκετὲς ληστεῖες καὶ φόνους... Φαίνεται πὸς τὸν ἔπιασαν κ' αὐτὸν τώρα καὶ τοῦ τὸν ἔφεραν γιὰ συντροφιά... Μὰ βέβαια! Δὲν μπορούσε νὰ τὸν θανατώσουν τώρα τὸ Πάσχα...

— Ἐ! Βαραββᾶ, δὲν μιᾶς λοιπόν; Τὶ μᾶς κυττάς ἔτσι;

— Σὺ εἶσαι, Φαρνάχ; Καλὰ τὸ σκέφτηκα! Ὡστε σ' ἔπιασαν καὶ σένα, ἔ;

Ἄλλοις ὅμως χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ ἔβαλε τὰ γέλια, πὸ μὲς τοῦ μακρυνοῦς, σκοτεινοῦς διαδρόμου τῆς ὑπόγειας φυλακῆς, ἀντήχησαν δυνατὰ, παρᾶξενά... Ἐἶχαν ἀνοίξει τώρα τὴ βαρεῖα σιδερένια πόρτα καὶ μῆχαν μέσα...

— Βαραββᾶ, ἔλα, ἔτοιμάσου. Εἶσαι ἐλεύθερος, ἦρθα νὰ σὲ πάρω.

— Ἄσ' τ' ἀστεία, Φαρνάχ! Ἐδῶ κάτω ὁ κόσμος οὔτε μιλάει πολὺ, οὔτε γελάει καθόλου... Κάτσε λίγο ἀκόμα καὶ βλέπεις...

— Ἀλήθεια σοῦ λέω! Εἶσαι ἐλεύθερος! Νὰ, ρώτα τὸν στρατιώτη, τὸν δεσμοφύλακα, ὅποιον θέλεις! Ἐλα, πάμε νὰ φύγουμε ἀπ' αὐτὸ τὸν τάφο. Τὰ λέμε ἔξω.

Γύρισε ὁ Βαραββᾶς καὶ κύτταξε μ' ἀπορία τὸν Ρωμαῖο στρατιώτη... Τὶ σημαίνουν ὅλ' αὐτά; Τὸν ἐλευθερώνουν, αὐτόν;

Μὰ ὁ στρατιώτης, σάν ν' ἀνυπομονοῦσε, πῆγε κοντὰ του καὶ τοῦβγαλε τὰ σίδερα πὸ τὸν κρατοῦσαν καθηλωμένο... Ἐνα ἡδονικὸ ξεκούρασμα ξεχύθηκε σ' ὄλο του τὸ κορμί...

Προχώρησε διατακτικὰ πρὸς τὴν πόρτα, κυττάζοντας λοῦζᾶ τριγύρω του... Βγήκε στὸν διάδρομο... Κανένας δὲν τὸν ἔπιασε ἀκόμα ἀπὸ πίσω... Προχώρησε πρὸς τὰ ἔμπροσ. Ὁ Φαρνάχ ἦθε τώρα στὸ πλάι του. Ὁ Ρωμαῖος ἀκολουθοῦσε ἀπὸ πίσω μὲ τὸ δαδί κ' ὁ δεσμοφύλακας ἔβαζε τὶς βαρεῖες ἀμπάρες στὴν πόρτα.

— Τὸ πιστεύεις, Βαραββᾶ, ἢ ἀκόμα;

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτα!

Πέρασαν τὸν μακρὸν διάδρομο... Τὰ βήματά τους ἔκαναν ἕναν κρότο πνιγμένο στὶς πλάκες, πὸ ἀντηχοῦσε μονότονα. Μιά δυνατὴ μυρουδιά μούχλας χτυποῦσε στὴ μύτη, κ' ἕνας κρότος, ὑγρὸς ἀέρας, πὸ πάγωνε τὶς ἄκρες τῶν αὐτιῶν, σκόρπιζε τὸν καπνὸ τοῦ δαδιοῦ παντοῦ κ' ἔκανε τὰ μάτια νὰ δακρῦζουν.

Ἐφτασαν πρὸς τὴν πέτρινη σκάλα. Ἦταν ὅμως στενὴ καὶ δὲν μπορούσαν νὰ τὴν ἀνέβουν δυὸ—δυὸ... Ὁ Βαραββᾶς ἔσπρωξε τὸν Φαρνάχ πρῶτο κ' αὐτὸς τὸν ἀκολούθησε. Πίσω ἔρχόνταν οἱ ἄλλοι δυὸ...

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἄρχισε σιγὰ—σιγὰ νὰ

ξεδιαλύνη τὸ σκοτάδι τοῦ ὑπογείου, ὅσο ἀνέβαιναν πρὸς τ' ἀπάνω... Ὁ ἀέρας δὲν ἦταν πιὰ ὑγρὸς, ἢ μυρουδιά τῆς μούχλας λιγότερευε... Ὁ θόρυβος τῆς ζωῆς ἄρχισε ν' ἀκούγεται, ἀνακαταμένα στὴν ἀρχὴ, πιὸ καθαρὰ ὅσο ἀνέβαιναν... Τὸ φῶς τώρα εἶχε γίνε ἀρκετὰ δυνατὸ... Τὰ μάτια, ὕστερα ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ ὑπογείου καὶ τοὺς καπνοὺς τοῦ δαδιοῦ, πὸ ὁ στρατιώτης τῶς πετάζει τώρα σὲ κάποια γωνιά, ἔβλεπαν θολὰ... Σιγὰ—σιγὰ ὅμως ἄρχιζαν νὰ συνηθίζουν. Ἐφτασαν τέλος ἀπάνω... Ἡ ζωὴ φάνηκε, χτυπητὴ, δυνατὴ, ὡμορφη!... Φῶς, ἀέρας, θόρυβος, μυρουδιές... Πόσους μῆνες εἶχε νὰ ζήσει ὁ Βαραββᾶς... Θαρροῦσε πὸς ἐξύπνησε ἀπὸ ἕνα βαθὺ ὄνειρο κ' ἀπ' τὴ χαρὰ του πῆγε ν' ἀγκαλιάσῃ τὸν φίλο του... Μὰ κείνη τὴ στιγμή τοῦ πέρασε σάν μαχαίρι μιὰ σκέψη: «Μὴ μὲ πέρνουνε γιὰ νὰ μὲ σκοτώσουνε;» Ὅλα σκοτείνιασαν γύρω του... Βρέθηκε πάλι στὸ ὑπόγειο, μαῦρο κελί... Τοῦ φάνηκε σάν ν' ἀκούνη τὰ μανιασμένα οὐρλιάσματα τοῦ ὄχλου...

Γύρισε πρὸς τὸν Φαρνάχ, τὸν ἔπιασε βαρεῖα ἀπὸ τὸν ὄμο καὶ τὸν τίναξε δυνατὰ:

— Πές μου γρήγορα τὴν ἀλήθεια! Ποῦ μὲ πᾶτε; Γιατί δὲν μοῦ λές πῶς ἦθε ἢ τελευταία μου ὦρα; τὸν ῥώτησε ἄγρια...

Ὁ Φαρνάχ ἔκανε νὰ γλυτώσῃ ἀπ' τὸ σιδερένιο χέρι τοῦ συντρόφου του, μὰ δὲν τὸ κατάφερε.

— Βαραββᾶ ἄφησέ με. Δὲν σὲ πᾶμε πουθενά. Εἶσαι ἐλεύθερος... Ἐλα ἔξω...

Στὶς φωνὲς ἔτρεξαν οἱ στρατιῶτες τοῦ προαυλίου κ' ἔκαναν ἕναν κύκλο γύρω ἀπ' τοὺς δυὸ Ἰουδαίους. Ἐνας ἐκατόνταρχος τοὺς ἐλλησίασε. Ὁ Βαραββᾶς ἄφησε τὸν ὄμο τοῦ συντρόφου του καὶ κύτταξε γύρω του σαστισμένος...

Γέλασαν γύρω οἱ στρατιῶτες...

Ὁ ἐκατόνταρχος τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὸν ἔσυρε ἔξω... Πίσω ἀκολούθησε ὁ φίλος του. Πέρασαν τὴ στοᾶ, βγήκαν στὸ προαύλιο καὶ προχώρησαν πρὸς τὴν ἔξοδο... Ἐνας φρουρὸς τράβηξε τὸν μεγάλο σύρτη τῆς πόρτας, μόλις τοὺς εἶδε, καὶ τὴν ἔσυρε μὲ κρόπο... Ἀυτὴ ἀνοίξε μ' ἕνα δυνατὸ, βαρὺ τριξίμο, ἀφήνοντας νὰ φανῇ ἀπ' τὸ ἀνοιγμα ἕνα κομμάτι τοῦ δρόμου. Ἐνας καρβαλάρης πέρασε καλπάζοντας ἐκείνη τὴν ὦρα καὶ τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου του ἀνιήκησαν γιὰ λίγο ὀρθίμα στὸ πλακόστρωτο... Ὁ ἀξιωματικὸς ἔσπρωξε τὸν Βαραββᾶ ἔξω... Ὁ Φαρνάχ ἀκολούθησε...

Ἡ βαρεῖα πόρτα ἔκλεισε πίσω τους μὲ ἕναν

δυνατὸ κρότο... Βρέθηκαν καὶ οἱ δυὸ στὸν δρόμο. Ἐρημιὰ ἦταν... Κανένας διαβάτης δὲν φαινόταν πουθενά! Οἱ πόρτες ὅλες ἦταν κλειστές.

Περπάτησαν λίγο ἄφωνοι... Ἡ ἴδια ἔρημιὰ ἀπλωνόταν παντοῦ... Μόνον κάπου—κάπου κανένας ἀξιωματικὸς περνοῦσε καρβάλα τρέχοντας...

— Ἐλα λοιπόν, θὰ μιλήσῃς τέλος πάντων; ρώτησε σὲ μιὰ στιγμή νευρικὰ ὁ Βαραββᾶς.

— Νά: Ἐπιασαν οἱ ὑπερέτες τοῦ ἀρχιερέα ἕναν τρελλό, πὸ ἔλεγε πὸς εἶναι γυιὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἤθελε νὰ κόμῃ τὸ λαὸ νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ νὰ τὸν κάμῃ βασιλεῦ. Τὸν πῆγαν στὸν Πιλάτο, καὶ αὐτὸς ρώτησε τὸ λαὸ πὸς μαζεύτηκε, ἂν θέλῃ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, τώρα πὸς εἶναι ἡ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. Μὰ ὁ λαός, πούχε πληρωθῆ φαίνεται ἀπ' τοὺς μεγάλους, φώναξε νὰ ἐλευθερώσῃ ἑσένα, κ' ἐκείνον νὰ τὸν σταυρώσῃ... Κι' ἔτσι ἔγινε... Κατάλαβες;»

— Γι' αὐτὸ λοιπόν ἀκουά ἐγὼ τόσες φωνὲς ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκεῖ κάτω!... Καὶ τώρα πὸς πᾶμε;

— Στὸ σπῆτι μου. Εἶπα στὴ γυναῖκα μου νὰ ἔτοιμάσῃ ἕνα καλὸ φαί...

Ἐπειδὴ ἀπὸ λίγο ὁ Βαραββᾶς πάλι ξαναρῶτησε:

— Μὰ πές μου βρὲ Φαρνάχ, ποῖος ἦταν αὐτὸς ὁ κακομοῖρος, πὸς σταυρώθηκε ἀντὶ γιὰ μένα;

— Ὡ! Ἐχει γοῦστο τώρα ν' ἀρχίσῃς τὰ κλάμματα...

— Ὁχι, ἀδερφέ!... Ἐτσι ἀπὸ περιέργεια ρωτῶ.

— Καλὰ. Ἐγὼς ἀκούσει νὰ μιλάει γιὰ κάποιον Ἰησοῦ, ἀπὸ τὴν Ναζαρετ, πὸς ἔλεγε πὸς ἔκανε θαύματα πολλὰ καὶ πὸς εἶδασκε σοφίες στὸ λαό; Ἐ! αὐτὸς εἶναι. Τώρα τελευταῖα τῶς παρακάμει καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἄρχισαν νὰ τὸν παρακολουθοῦν. Καὶ ἀνεκάλυψαν πὸς ἦταν ἐπικίνδυνος ἄνθρωπος, γιὰτὶ θάπερνε τὸν λαὸ μὲ τὸ μέρος του καὶ θάκανε ἐπανάστασι...

Σταμάτησαν τὴν κουβέντα καὶ προχωροῦσαν ἀμίλητοι. Ἐἶχαν ἀφήσει τώρα τὸν μεγάλον δρόμον τῆς ἀγορᾶς καὶ περνοῦσαν ἀπὸ τὰ στενὰ δρομάκια. Κάπου—κάπου ἄρχισαν νὰ φαίνονται καὶ ἀραιὸι διαβάτες... Κατέβαιναν ὅλοι τους ἀπὸ τὶς ἀπάνω γειτονιὲς καὶ κουβέντιαζαν ζωηρὰ, γελώντας...

— Κατεβαίνουν ἀπ' τὸν Γολγοθᾶ, χωρὶς ἄλλο, εἶπε ὁ Φαρνάχ. Ὁλος ὁ κόσμος πῆγε ἐκεῖ πάνω, γιὰ νὰ ἰδῇ τὴ σταύρωση. Φαίνεται πὸς τώρα θάχουν τελειώσει.

... Πλησίαζε μεσημέρι κ' ὁ ἥλιος ἔκαιγε πολὺ. Σ' ἔκεινα τὰ στενὰ δρομάκια, πὸς ὁ ἀέρας δὲν εἶχε ἀπὸ πού νὰ μῆναι καὶ νὰ δροσίση, ἔκανε πολλὴ ζέστη. Ὡς τώρα περπατοῦσαν γρήγορα. Μὰ ὁ Βαραββᾶς, πὸς τόσους μῆνες κλεισμένος σ' ἐκεῖνο τὸ μουντροῦμι εἶχε ἐσυννηθίση τὸ περπάτημα, ἄρχισε νὰ λαχανιάζῃ.

Μιὰ σκέψη ὅμως τὸν τυραννοῦσε διαρκῶς, ἀπὸ τὴν στιγμή πὸς ἀκουσε τὸν Φαρνάχ νὰ τοῦ μιλῇ γιὰ κείνον πὸς θανατώθηκε ἀντὶ γι' αὐτόν.

Τὸν θυμώταν καλὰ τώρα. Ἦταν ἕνας ἡσυχος, γλυκὸς ἄνθρωπος, πάντα ἀπλοντυμένος. Εἶχε ἀκούσει νὰ λένε πὸς ἀνάπταινε νεκρούς, πὸς θεράπευε ἀρρώστους, κ' ἄλλα... Διαδόσεις τοῦ κόσμου... Μιὰ φορὰ ὅμως τὸν ἀκολούθησε κ' αὐτὸς ἀπὸ περιέργεια. Τοὺς πῆγε ὅλους σ' ἕναν κάμπο μὲ τριφύλι, πλημμυρισμένο ἀπὸ μαργαρίτες, καὶ τοὺς μίλησε γιὰ πολλὴν ὦρα... Θαρροῦσε πὸς ἀκουε ἀκόμα ἐκείνη τὴν παράξενη φωνή, πὸς χαραζόταν βαθειὰ στὴν ψυχὴ. Μιὰ φωνὴ ἤρεμη, γλυκειὰ, ταπεινὴ, καὶ μιὰ μορφὴ πὸς ἀκτινοβολοῦσε γύρω της κάτι, σάν φῶς...

«Ἐγὼ ἦρθα στὸν κόσμο γιὰ τοὺς βαρυνόμενους καὶ τοὺς πονεμένους... Ἦρθα νὰ δώσω χαρὰ τοὺς θλιμένους καὶ νὰ γλυτώσω τοὺς πικραμένους. Ἐλάτε μαζί μου... Εἶμαι «τὸ φῶς κ' ἡ ἀλήθεια!...».

Θαρροῦσε πὸς τὸν ξαναβλέπε καθισμένο μέσα στὸ ἀτέλειωτο πράσινο...

Πῆρε μιὰ βαθειὰ ἀναπνοὴ γιὰ νὰ ξελαχανιάσῃ καὶ τοῦ φάνηκε πὸς μύρισε πάλι τὴν μυρουδιά τῶν λουλουδιῶν τοῦ κάμπου...

Μὰ ὁ ἥλιος τώρα δὲν ἔκαιγε πειὰ. Σύννεφα ἄρχισαν νὰ γαμίζουν τὸν οὐρανό. Ἐνα παράξενο, μουντὸ σταγὶ χροῶμα ἀπλωνόταν σιγὰ, σιγὰ τριγύρω, κ' ὄλο σκοτείνιαζε καὶ μαύριζε. Ἀρχισαν νὰ περπατοῦν πειὸ γρήγορα, γιὰτὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, θάβρεγε δυνατὰ σὲ λίγο, καὶ τὸ σπῆτι ἦταν λίγο μακρὰ ἀκόμα...

Στὴν κρυφὴ ἀνησυχία γιὰ τὸ παράξενο σκοτάδι, καὶ στὸ θόρυβο τοῦ κόσμου, πὸς κατέβαινε τώρα περισσότερος, ἔπαιψε ὁ Βαραββᾶς νὰ σκέπτεται τὸν παράξενον ἄνθρωπον πὸς σταυρώθηκε σήμερα... Μὰ ἡ προηγούμενη σκέψη, τὸ ὄνειροπόλημα ἐκείνου τοῦ περιπατοῦ στὸν κάμπο μὲ τὶς μαργαρίτες καὶ τὰ τριφύλια, ἄφησε στὴν ψυχὴ του μιὰ γλύκα πὸς ἐκούραζε...

Τώρα μῆχαν στὴ γειτονιά τους. Τὸ σπῆτι ἦταν κοντὰ πειὰ. Τάχυναν ἀκόμα πιὸ πολὺ τὸ βῆμα, γιὰτὶ τὸ σκοτάδι μαύρισε ἀπότομα. Ἐνας

τρόμος για τὸ περίεργο φαινόμενο κρατοῦσε τὰ στόματα κλειστά κι' ἔδινε φτεὰ στὰ πόδια...

Μὰ ξάφνου μιὰ βροντιὴ ἀντήχησε, κι' ἀμέσως ἄλλες... Ἡ γῆ ἄρχισε νὰ τρέμη... Σκόνη σηκώθηκε, φωνὲς τρόμου ἀκούστηκαν... Ὁ Βαραβρᾶς τᾶχασε... Ἐκαμε νὰ πιάσῃ τὸν φίλο του, γιατί τὰ μάτια του εἶχαν στραβωθῆ ἀπ' τὸ χῶμα, μὰ ἔπεσε πάνω σ' ἕναν τοῖχο... Ἐμεινε ἐκεῖ ἀκίνητος, ἐνῶ οἱ βροντὲς ἀντηχοῦσαν τρομαχτικά... Ἐνας δυνατὸς ἄνεμος σηκωνε πυκνὴ σκόνη ποὺ στραβῶνε τὰ μάτια...

Τοῦ φάνηκε γιὰ μιὰ στιγμή πὼς ἦρθε τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Σκέφτηκε τὸν θάνατο ποὺ ἐρχόταν μέσα στὸ ἀγριεμένο σκοτεινίασμα τοῦ ἡλίου, κι' ἐνοιωσε πὼς δίπλα του ἀνοιγόταν ὁ τάφος. Κάτι τοῦ ἔσφιξε τὴν ἀνάσα. Ἦθεῖς νὰ τοῦ δίναν ἀκόμη λίγον καιρὸ. Δὲν εἶχε προφθάσει νὰ σταθῆ μιὰ στιγμή καὶ νὰ κυττάξῃ τὴν ζωὴ... Σὰν κάποιον σκοτάδι νὰ τὸν εἶχε κλείσει ἀπὸ μικρὸν μέσα σὲ μιὰν ἀμόσφαιρα βαρειά, πνιχτῆ...

Ὁ φωτισμένος κάμπος μὲ τὸ καταπράσινο γρασιδί, ὅπου τὰ χρώματα τῶν λουλουδιῶν σκόρπιζαν ἕναν τόσο χαρούμενο τόνο, τοῦ φάνηκε σὰν κάτι πειὸ ἀληθινό. Ἐπόθησε τὴν ἡτυχία καὶ τὴν ἀνάπαυση...

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ φωτεινὸ πρόσωπο ξαναπαρουσιάστηκε μπροστὰ του. Τώρα θὰ πεθαίνη, καρφωμένος πάνω στὸ ξύλο! Φαντάστηκε γιὰ μιὰ στιγμή τὸν ἑαυτό του στὴ θέση του... Ἐπόνεσε... Ἀλλὰ μιὰ ἀλλοιώτικη εὐτυχία ἐμπήκε μέσα στὴν ψυχὴ του... Σὰν νᾶσπασε κάποια πληγῆ...

Τώρα ἄκουγε καθαρὰ τὴ φωνὴ τοῦ ταπεινοῦ Διδασκάλου, ποὺ ἀγαποῦσε τοὺς κακοὺς.

Τὴν ἐνοιωθε νὰ προχωρῆ μέσα στὴν ψυχὴ του γλυκά, ἡμερα, ἡσυχάζοντας τὴν ταραχὴ καὶ τὸν σάλιο. Γαλήνεψε. Ἄνοιξε τὰ μάτια, ἔκαμε νὰ περτατήσῃ.

... Ἡ γῆ δὲν ἔτρεμε πειά, οἱ βροντὲς ἔπαψαν, τὸ σκοτάδι ὑποχωροῦσε ἡσυχά, μπροστὰ στὸ καινούργιο φῶς... ΠΕΤΡΟΣ ΒΙΓΛΑΣ

Θ Υ Σ Ι Α

Στῆς γῆς τὰ σπλάγχνα—θησαυρὸς θαμμένος—ληθαργεῖ ὁ σπόρος, σ' ἀτελεύτητος προσμένοντας χειμῶνες τὴ μουσικὴ τῆς βλάστησης νὰ λάβῃ προσταγή.

Τονὲ ξυπνοῦνε, ἀόρατες, τοῦ ἡλίου οἱ χρυσὲς βελόνες καὶ, τῆς λεπτῆς μεμβράνης του τὰ σπλάγχνα ὁ βλαστὸς θραύοντας, βγαίνει ἀπ' τίς στενὲς ποὺ ἐφώλιαζε λαγόνες.

Τὸ χῶμα τοῦ προσφέρεται, πλούσιος σὲ τροφὴ μαστὸς ποὺ, βρέφους στόμα, ἢ ὄζια του βυζαίνοντας θεριεύει καὶ τὸ ἔδαφος ἀδιάκοπα τρυπάει, καθὼς λωστός.

Μὲ τοῦ χυμοῦ τὴν ὠθησὴ, σκληρὰ μοχθεῖ ν' ἀνέβῃ τὸ στέλεχος του καὶ λογχίζει πρὸς τὸ φῶς τὸ βγῆ, κι' ἡ ὄζια του ἔτσι ἀνάστροφα βυθίζεται στὰ ἐσέβη.

Καὶ μὲ ἐλιγμοὺς φιδιοῦ, σοφὰ, ἡ ὁρμὴ του τ' ὀδηγεῖ, κι' ὄλο ἀπ' τὰ σκότη πρὸς τὸ φῶς θριαμβικὰ τὸ ὑψώνει καὶ ξεπηδαίει στὸ ἐξέρωτο ξάφνου χλωρὴ πηγῆ.

Τετρακλωστο τῶν ἐποχῶν τὸ νῆμα ξεδιπλώνει τοῦ χρόνου ὁ κύκλος, στῆς γοργῆς του ἀνέμης τὴ φορὰ κι' ἂ ὁ στημένες ἔνεδρες κάθε στιγμή ὡς γλυτώνει, τὸ νέο τὸ σπέρμα, πρὶν γενῆ τῶν πετεινῶν βορὰ, γιὰ νὰ ταφῆ μὲς στὸ σκοτάδι ἐκούσια κατεβαίνει καὶ θνήσκει, γιὰ ν' ἀναστηθῆ βλαστὸς κάθε φορὰ.

Στὴ χοάνη τοῦ πυρῆνά του ὄνειρεύονται κλεισμένοι ἀμέτρητων ἀνοξέων οἱ ἀπλαστοὶ ἀκόμα ἀνθοί, ποὺ ὑφαίνει ὁ ἥλιος ἀργαλεὺς μὲ τὸ χρυσὸ του χτένι.

«Κι' ἂν μὴ ἀποθάνῃ μὲς στὴ γῆ ὁ κόκκος—δὲν ἀνθεῖ—ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ἐκεῖνος μόνος μένει...»

κι' ὀλόκληρη αἰωνιότητα στὰ σπλάγχνα του πενθεῖ.

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

ΑΤΕΛΕΙΩΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ

Ἐξῶ ἦταν πυκνὸ σκοτάδι. Οὔτε φεγγάρι, οὔτε ἀστροφεγγιά.

Ἐδῶ ἄνθρωποι θυμωμένοι ἀνάσαιναν βιαστικά κι' ἔτριζαν τὰ δόντια οὐρλιάζοντας. Δυὸ ἦταν τὰ κύρια πρόσωπα: Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος κάποιος μὲ ἀκριθὰ ροῦχα, ποὺ ἄλλοτε κατηγοροῦσε καὶ ἄλλοτε φοβέριζε, — ὁ Ἀρχιερέας — κι' ἀπὸ τὸ ἄλλο — μιὰ ζωντανὴ ἀντίθεση — ὁ κατηγορούμενος, τόσο ἡσυχος, τόσο ἀπόλυτα ἡρεμος, ποὺ σ' ἔκανε νὰ γελάς μὲ τὴ μανία τῶν ἄλλων γύρω του...

Ἐκεῖ κάτω στὸ βάθος δυὸ κορίτσια ἀγωνιζόντουσαν νᾶρθοῦν πειὸ μπροστὰ, γιὰ νὰ ἴδουν τὸν κατηγορούμενο.

— Πὼς εἶναι; Ἐσθῆρ. Δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἴδω, ἔλεγε ἡ μιὰ.

— Θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ ἀπαντήσω, κι' ἂν ἀκόμη δὲν τὸν εἶχα ἰδῆ ποτέ μου. Μπορεῖ κανεὶς νὰ μαντέψῃ τὴ μορφή κάποιου ποὺ γυρίζει καὶ χτυπάει μ' ἕνα καμτσίκι τοὺς ἄγιους ἱερεῖς τοῦ Γιεχωῦθᾶ, λέγοντας πὼς θὰ γκρεμισθῇ τὸν ναὸ μὲ τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων. Στάσου, Ρόδη, ἔλα ἀπὸ ἐδῶ κῦτταξε ἀπὸ τὴ θέση μου φαίνεται.

Ἡ Ρόδη προχώρησε λίγο, σηκώθηκε στὰ δάκτυλα καὶ ψηλώνοντας τὸ κεφάλι κύτταξε πρὸς τὰ ἔμπρός. Περίμενε νὰ ἰδῆ ἕναν κακοῦργο, ὥστε ξεφνιάστηκε.

— Μὰ, Ἐσθῆρ, κῦτταξε πόσο ἡσυχος εἶναι, πόσο ἄφοβος!

— Ὑποκρίνεται. Ἀλλὰ δὲν ξεγελά παρὰ τὰ μωρὰ σὰν καὶ σένα!

Ἡ Ρόδη σάπασε. Πολλὲς φορές τῆς τύχαινε, στὸ σπῆτι τοῦ θεῖου της τοῦ ἀρχιερέα, νὰ μὴ μπορῆ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν στὶς κουβέντες ποὺ ἄκουγε. Αὐτὸ τὸ περιβάλλον τῆς ἦταν παράξενο. Μιὰ ἀησυχία ἀλλόκοτη τοὺς ἔδερνε, σὰν νὰ ζητοῦσαν κάτι ποὺ δὲν θὰ μποροῦσαν ποτέ νὰ τὸ βροῦν.

Ἦταν περίεργο. Ὁ ἐνοχος, ποὺ δικαζόταν σήμερα, τῆς θύμιζε τὸ σπιτάκι της, τὴν μητέρα της. Ἐκεῖνο τὸ κομμάτι τῆς ζωῆς της ἐμοιαζε τώρα πειὰ σὰν παλῆθ, λησμονημένο ὄνειρο,

ὅμως ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἦρθε κοντὰ της τόσο καθαρὰ, ποὺ πλημμύρισε τὴν ψυχὴ της ἀπὸ νοσταλγία.

Κάποιος χτύπησε πίσω τους τὴν μεγάλη πόρτα τῆς εἰσόδου. Ἡ Ρόδη μ' ἀνακούφιση γύρισε ν' ἀνοίξῃ.

— Ἐνας ξένος εἶναι, Ἐσθῆρ. Νὰ τοῦ ἀνοίξω;

— Ὅχι! Κλείσε τὴν πόρτα.

Ἀλλὰ ὁ ξένος ἐτέμενε καὶ παρακαλοῦσε νὰ τοῦ ἀνοίξουν. Τότε κάποιος ἀπὸ τὸ πλήθος, ποὺ γνώρισε, φαίνεται, τὴ φωνὴ του, γύρισε πίσω, ἦρθε κοντὰ στὴν Ρόδη καὶ κάτι τῆς ψιθύρισε. Ἡ πόρτα ἀνοίξε, ὁ ξένος μπήκε σκουνητώντας ἀπὸ τὴ βία του. Τὰ χοντροφτιαγμένα ροῦχα του καὶ τὸ σάστιμά του, ἐπειδὴ τὸν κύτταζαν ὄλοι περίεργα, ἔκαμε ἐκείνους ποὺ βρισκόντουσαν πλησιέστερα πρὸς τὴν πόρτα νὰ γελάσουν.

— Ποιὸς εἶναι αὐτός; ρώτησε ἡ Ἐσθῆρ.

— Ἐκεῖνος ὁ γνωστὸς τοῦ θεῖου μου, ποὺ μοῦ εἶπε νὰ τὸν ἀφήσω νὰ μπῆ, μοῦ εἶπε πὼς τὸν λένε Σίμωνα Πέτρο.

— Γι' αὐτὸν ἐκεῖ, ποὺ ζεσταίνεται τώρα στὴ φωτιά, ρωτᾶς; εἶπε κάποιος, ἀπὸ τὸ πλήθος, ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὰ κορίτσια. Ρώτα ἐμένα, ποὺ μοῦκοψε, ἐδῶ καὶ μιὰ ὥρα, τὸ αὐτί μου!..

Ἡ Ρόδη κῦτταξε προσεκτικὰ τ' αὐτιά του:

— Τί θέλεις νὰ πῆς;..

— Σὲ πειράζει, καυμένη, τῆς ἀπήντησε ἡ Ἐσθῆρ.

Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος — ποὺ τὸν ἔλεγαν Μάλχο — ἐπέμενε:

— Δὲν ἀστετεύομαι καθόλου. Τὸ αὐτί μου κρεμάστηκε μόνο ἀπὸ τὸ δέριμα.

— Ἐ, καὶ πὼς ἔγινε αὐτό; ξαναρώτησε ἡ Ρόδη, μὲ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Μάλχο, ποὺ ἦταν ἀπ' τοὺς πειὸ πιστοὺς ὑπηρέτες τοῦ θεῖου της.

— Νὰ, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ποὺ εἶχαμε πάει ἐκεῖνη τὴν ὥρα γιὰ νὰ τὸν πιάσομε, ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι του τὸ αὐτί μου — ἔτσι δὲ — κι' ἀμέσως πέρασε ὁ πόνος καὶ τὸ αὐτί μου ἦταν ὅπως πρῖν.

— Έ, Μάλχο, θάκαμες φαίνεται καλή συντροφιά με τὰ βράβλια τοῦ κρασιού... τοῦ εἶπε, κοροϊδεύοντάς τον, ἡ Ἔσθήρ.

Γέλασε καὶ ἡ Ρόδη. Ἐνα αὐτὶ δὲν κολλιέται τόσο εὐκολα... —Κι' ἔμωσ ἄλλος ὁ τόπος βούτζε ἀπὸ τίς ἀνεξήγητες θεραπείες ἐκεῖνου τοῦ ἀνθρώπου, πού ὁ θεῖος τῆς τῆς ἔλεγε νὰ μὴ τὸν προσέχη.

Μά, Ἐσθήρ, κύτταξε πόσο ἡσυχος εἶναι, πόσο ἀφοβος...

Κύτταξε πάλι τὸν ἄνθρωπο πού στεκόταν δίπλα στὴ φωτιά. Πῆγε κοντά του καὶ, θέλοντας νὰ μάθῃ κάτι γιὰ τὸν περίεργο ἄνθρωπο πού δικαζόνταν ἀπόψε, τὸν ρώτησε :

— Εἶσαι ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ Γαλιλαίου ; Ἐκεῖνος φαίνόταν διστακτικός. Ὑστερα «Ὁχι...», εἶπε πνιχτά, «ἀπόψε τὸν εἶδα γιὰ πρώτη φορά...»

Ἡ Ρόδη ἀπογοητεύθηκε. Ἐκεῖνη τῆ στιγμή πλησίασε καὶ ἡ Ἔσθήρ, τὰ μάτια τῆς κύτταξαν ἐρευνητικὰ τὸν ξένο, πού φαίνόταν φοβισμένος, ζητοῦσε νὰ ξεφύγῃ.

Ἡ ἴδια ἐρώτηση, ἡ ἴδια ἀπάντηση. Ἡ Ρόδη ἔφυγε ἀπὸ κοντά του. Πῆγε στὸν Μάλχο καὶ τοῦ εἶπε :

— Πῆγαινε ἐκεῖ, σ' αὐτὸν τὸν ξένο, καὶ

ντρώπιασέ τον μπροστά σ' ἄλλους, λέγοντάς του ὅτι ξέρουμε πὼς εἶναι φίλος τοῦ Γαλιλαίου, γιὰτί πολλές φορές τὸν εἶδαμε μαζί του.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Ρόδη εἶδε τὸν ξένο νὰ πηγαίνει πρὸς τὴν πόρτα, μετὰ τὰ μάτια ἀκίνητα σὰν νὰ κύτταζε πέρα μακριά. Ὅταν βγήκε ἔξω, πλησίασε τὸ αὐτὶ τῆς στὴν πόρτα:

Τὸν ἄκουσε νὰ κλαίῃ μετὰ λυγμούς σὰν παιδί...

Ἡ Ρόδη ὅλη ἐκεῖνη τὴ νύχτα δὲν μποροῖσε νὰ ξεχάσῃ τὸν ἄνθρωπο πού ἦταν τόσο ὑπομονητικός καὶ γλυκὺς, ὅταν ὅλοι γύρω του ἄφριζαν ἀπὸ λύσσα. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔμαθε ὅτι θὰ τὸν ἐσταύρωναν καὶ κατὰ τὸ μεσημέρι, μετὰ τὴν ψυχὴ κυριαρχημένη ἀπὸ τὰ πειὸ ἀντιπαθικά καὶ περίεργα αἰσθήματα, ἐβγήκε χωρὶς νὰ ξέσῃ κι' αὐτὴ πού ἤθελε νὰ πάῃ. Κάτι τὴν τραβοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, πρὸς τὸν λόφο ἐκεῖνου ὅπου ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἀσύγκριτη καλωσύνη ἐπρόκειτο νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὴν ζωὴ...

Πλησίαζε ὁλοένα σ' ἕνα στρίψιμο τοῦ δρόμου, ἀπ' ὅπου θ' ἀπλωνόταν μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ἡ παιδιάδα καὶ, ἐμπρὸς - ἐμπρὸς, τὸ ὕψωμα τοῦ Γολγοθᾶ. Σκεφτόταν ὅτι θὰ τὸν

εἶχαν ἴσως σταυρώσει κι' ἔτσι, ὅσο πλησίαζε, τὸ περπάτημά τῆς γινόταν περισσότερο μηχανικό, ἀργότερο, σὰν κάτι ἀπὸ μέσα τῆς νὰ τῆς ζητοῦσε νὰ φύγῃ... Δὲν σκεφτόταν τίποτε, δὲν αἰσθανόταν κἄν τίποτε, μόνο νόμιζε πὼς ζοῦσε μέσα σ' ἕνα σύννεφο ἀπὸ καπνούς, πού ἐμποδίζουν τὸ βλέμμα καὶ πιέζουν τὴν καρδιά. Λίγο πρὶν φθάσῃ στὸ στρίψιμο, τὸ βῆμά τῆς ἔγινε περισσότερο ἀκόμη ἀργό, σὰν νὰ στάθηκε. Νόμιζε ὅμως πὼς τὰ δέντρα καὶ τὸ τεῖ-

Ἐφταναν στὸν τάφο...

χος πού ἔκρυβαν τὸν Γολγοθᾶ ἐξακολούθησαν νὰ ὑποχωροῦν, ὡς που σὲ μιὰ στιγμή ξεσκεπάσθηκε μπροστὰ τῆς ἡ παιδιάδα.

Μέσα ἀπὸ ἕνα θάμπωμα τῶν ματιῶν τῆς, ξεχώρισε ἀπέναντί τῆς τρεῖς ἄνθρώπους κορφωμένους πάνω στὰ ξίλα. Τὸ βλέμμα τῆς ἄφησε τοὺς δυὸ ἀκρινούς, πού βασανίζοντοσαν περισσότερο, στριφογυρίζοντας γιὰ νὰ βροῦν μιὰ βολικώτερη θέση, καὶ προσηλώθηκε στὸν μεσαῖο, πού, μαρτυρώντας, μ' ὅλη τὴ στάση του, τὸν πόνο πού ὑπέφερε, κρεμόταν ἀπ' τὰ σκισμένα χέρια του, βυθισμένος σὲ μιὰν ὑπερκόσμια ὑπομονή.

Ἡ Ρόδη μιὰ στιγμή μόνο ὑπέφερε τὸ ἀντίκρουσμά του. Τὰ μάτια τῆς ἐκλείσαν ἀργὰ, τὸ κεφάλι τῆς ἔγυρε πρὸς τὰ κάτω καὶ σιωπηλὴ γύρισε σιγὰ καὶ ἀθόρυβα πρὸς τὰ πίσω.

Ἄνοιξιότικο βράδυ. Ἡ Ρόδη ἀκουμπισμένη στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἀνέπνεε μετὰ εὐφροσύνη τὸ ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν τοῦ κήπου τοῦ σπιτιοῦ ὅπου ἔμενε. Ἡ ἀτμόσφαιρα—θερμὴ, ἀλλὰ μετὰ τὸ εὐχάριστο δρόσισμα πού τὴν διαπερ-

νοῦσε—εἶχε πάψει νὰ εἶναι κάτι κρύο καὶ νεκρὸ, ὅπως ἦταν ὅλο τὸν χειμῶνα. Μέσα ἀπὸ τίς μυρωδιὰς τῶν λουλουδιῶν νόμιζε πὼς ἔβλεπε τὸν ὠκεανὸ τῆς ζωῆς, πού ἄρχιζε νὰ ξεπηδάῃ μέσα ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Τ' ἀμέτρητα λουλουδάκια καὶ τὰ μπουμπουκία πού ἐτοιμαζόντουσαν ν' ἀνοιξοῦν, ζωντανεύαν γιὰ μιὰ στιγμή μπροστὰ στὰ μάτια τῆς, πέρνωντας τίς πειὸ χαριτωμένες μορφές μέσα στὸ σκοτάδι, κι' ἐρχόντουσαν νὰ τῆς χεμογελάσουν. Τὸ περιβόλι, ἡ ζωὴ πού ὠργιάζε ἐκεῖ μέσα, τῆς φαινόταν σὰν κάτι πού μποροῦσε νὰ τὸ νοιώσῃ, ν' ἀκούσῃ τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς του, νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ἡ μυστικὴ συγγένεια τῆς ζωῆς πρὸς τὴν ζωὴ τῆς ἔδινε ἕνα εὐχάριστο αἶσθημα...

Κι' ὅμως, ἴσως, αὐτὴ τὴν ὥρα ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος πού ἀφινόταν τόσο ἡμερα στοὺς κακούς, κρατῶντας ὡς τὸ τέλος ψηλὰ τὴ σημαία τῆς ἀγάπης, ἴσως αὐτὴ τὴν ὥρα ἔμπαινε μέσα στὸν τάφο...

Ἡ Ρόδη εἶχε μάθει ὅτι ἐκεῖνο τὸ πρωῖ, νύχτα - νύχτα κατὰ τὰ χαράματα, θὰ πῆγαιναν νὰ ἀλείψουν μετὰ μῦρα τὸν νεκρὸ Ἰησοῦ. Ἐβγήκε κι' αὐτὴ κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ προχώρησε μέσα στὴ νυχτερινὴ ἀκόμη σιγαλιά.

Τί θρηῖνος τὸ ἀτέλειωτο τραγοῦδι! Τί καῦμός γιὰ τὸν φτωχὸ, τυφλὸ ζητιάνο, πού ἔμπαινε στὰ Ἱεροσόλυμα, ἀκουμπώντας στὸν ὄμο κάποιου φίλου, τί καῦμός γιὰ τὸν τυφλὸ αὐτὸν, πού ἐρχόταν μετὰ τὴν ψυχὴ ἀναστατωμένη ἀπὸ τὴν γλυκειὰ προσδοκία τοῦ φωτός, πού ὁ Γαλιλαῖος ἐκεῖνος θὰ ἔκανε ν' ἀστράφῃ πάλι μπροστὰ στὰ μάτια του, τί καῦμός γι' αὐτὸν ὅταν θὰ μάθαινε πὼς ἐκεῖνος πού θὰ τὸν γιάτρει ἦταν τώρα νεκρός! Τί καῦμός γιὰ τὸν δυστυχισμένο Πέτρο, πού δὲν πρόφθασε νὰ δείξῃ στὸν Ραββὶ τὴν μεταμέλειά του, τί πόνο ἀτέλειωτος, ὁ πόνος πού τὸν ἔκανε νὰ κλαίῃ μέσα στὸ σκοτάδι!... Τί κακὴ Μοῖρα!... Ἄχ, ἂν θὰ μποροῦσε νὰ σπᾶσῃ τοῦ θανάτου τὰ δεσμὰ ἡ ἀγάπη...

Ἐφταναν κοντὰ στὸν τάφο. Οἱ ἄλλες γυναῖκες συζητοῦσαν πὼς θὰ μποροῦσαν νὰ σπρώξουν τὴν πέτρα πού ἔκλεινε τὴν εἰσοδὸ του.

Ἄλλὰ τί φῶς, τί οὐράνιες ἀκτινοβολίες πέφτον ἐκεῖ δὰ στὸ βάθος, πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα;... Ἀπὸ τοῖο ἀνοιγμα ἄφησε ὁ οὐρανὸς νὰ ἔρχοθῶν τὰ παραδεισιακὰ ἐκεῖνα χρώματα;...

Πλησίασαν περισσότερο. Κάποια ἄλλη ὑπαρξία, φτασμένη ἀπὸ ἕνα ἀλλοιώτικο κόσμος, γε-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΤΩΝ ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΩΝ

Ο Βερολινέζικος οὐρανός ήταν εκείνο τὸ απόγευμα, ὅπως συνήθως, κλαψάριστος. Κι ἔτσι στὸ δωμάτιό μου—τὸ τραπεζοειδὸς φοιτητικὸ δωμάτιο—έβασίλευε μιὰ κάποιον μελαγχολία, ποὺ μ' ἔκανε, ἐνῶ καθόμουν μπροστὰ στὸ γραφεῖό μου, νὰ θυμᾶμαι μὲ νοσταλγία τὴν πατρίδα καὶ νὰ εἶμαι ἀρηρημένος σὲ διάφορα ὄνειρα.

Μιά στιγμή, κτυπᾷ ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ἡ σπιτονοικοκυρά μου, κρατώντας σ' ἕνα δίσκο μεγάλο ὄλα τὰ σύνεργα τοῦ γερμανικοῦ καφέ, μὲ τὰ διάφορα ἐξαρτήματα καὶ παραρτήματά του. Δὲν εἶχε καλομπῆ μέσα, καὶ ἀφήνει μιὰ φωνὴ ἐκπλήξεως, ἐνῶ τὸ πρόσωπό της εἶδειχνε πὼς τὰ εἶχε χαμένα, ἔτσι ποὺ φοβήθηκα πὼς θὰ πέση ὁ δίσκος ἀπὸ τὰ χέρια της :

— Μάϊν Γκὼττ, βὰς μάχεν Ζι ντὲν ντά!
 Τί ἔκανα; Καὶ εἶχε δίκην νὰ ἐκπλαγῆ ἡ καϊμένη ἡ γυναικούλα, καὶ νὰ δεῖξῃ τόσο ἀνοιχτά, μὲ τὴ γερμανικὴ της ἀφέλεια τὴν ἐκπλήξῃ της. Νά, ἐκρατοῦσα μὲ τὸ ἀριστερό μου χέρι ἕνα αὐτὸ καὶ μὲ τὸ δεξιὸ ἕνα κόκκινο μολύδι καὶ ἐμολύδωνα τὸ αὐτό...

Ὅταν, ὕστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα, ἡ σπιτονοικοκυρά μου ξαναμπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο, στὸ γραφεῖό μου ἐπάνω ἦσαν πέντε κοκκινομολυδωμένα αὐτά. Ἡ περιέργεια ἐκορυφώθη. Καὶ ἐγὼ ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθην νὰ λύσω τὸ αἰνίγμα. Σήμερα ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχουμε Με-

μᾶτο πὼς καὶ χαρὰ, τίς περιόμενε. Ἐθίμπωσαν τὰ μάτια τους ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία του καὶ τ' ἀνθρώπινα αὐτιά τους ἐνοιωσαν τὸ χαῖδεμα μιᾶς οὐράνιας μουσικῆς. Ὁ Ἄγγελος τοὺς μιλῶσε. Ἀλλὰ τί ἀκουσμα ἦταν αὐτό! Ὁ Ἰησοῦς εἶχε σπάσει ὄλα τὰ δεσμὰ τῆς Ἀνάγκης, εἶχε κατορθώσει νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὶς ἀνθρώπινες μορφές καὶ νὰ πετάξῃ πρὸς τὸ ἐλεύθερο φῶς τοῦ ἀπείρου.

Τὸ μισοτελειωμένο τραγοῦδι εἶχε συμπληρωθῆ, ὁ τυφλὸς ζητιάνος δὲν θὰ ἔμεινε μὲ τὸ παράπονο ποὺ σκίζει τὰ σπλάχνα...

ΝΑΡΔΟΣ ΠΙΣΤΙΚΗΣ

γάλο Σάββατο, δηλαδή αὐριο ἔχουμε Πάσχα, καὶ ἐπειδὴ ἐμεῖς συνειθίζουμε νὰ βάζουμε κόκκινα αὐγά στὸ σπῆτι, ὅπως δὲ καὶ ἐδῶ, καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ ἀγοράσω βαφές καὶ νὰ στήνω καζάνια. διὰ ταῦτα κλπ. κλπ.

Καὶ ξαναπάλλι ὄνειρευόμουν. Τέτοια ὥρα, σκέφθηκα, τί θὰ γίνεται στὸ σπῆτι μου! Πὼς περιμένουνε τὴν Ἀνάστασι τὴν ἄσπαστη μὲ τὰ διάφορα κουλουρκία, παρακουλουρκία, γλυκίσματα καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ καλοσοῦδια, καὶ μὲ τοὺς τωροὺς τὰ κόκκινα αὐγά... Ὅλα μοῦ ἦλθαν μπροστὰ μου, μὲ ἕνα ἄγνωστο γιὰ μένα ὡς τὰ τώρα λαμπρὸ χρῶμα, σὰν νὰ μοῦ λὲν παράπονα γιὰτι ἄλλοτε δὲν τὰ ἐκτιμοῦσα. Εἶχα μεταφερθῆ πιά στὴν Ἑλλάδα, ἔδλεπα ὅλη τὴν Πασχαλινὴ κίνηση τοῦ Μεγάλου Σαββάτου... Στ' ἀλήθεια ὄνειρευόμουν...— Ντάν, ντάν!... ἡ καμπάνα... ποὺ μούλεγε πὼς πρέπει νὰ φεύγω, γιὰτι ἔχουμε φροντιστήριο στὸ Πανεπιστήμιο! Ἦταν δυστυχῶς ἡ καμπάνα τοῦ ρωλοιοῦ ποὺ ἐστήμαινε πέντε.

Κατέβηκα στὸν δρόμο. Ὁ κόσμος, ὁ ἴδιος ὅπως πάντα ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος. Ποὺ νὰ σκεφθοῦν ὄλοι αὐτοὶ οἱ ἀνάστητοι ἄνθρωποι... πὼς ὁ ὑποφαινόμενος εἶχε Μεγάλο Σάββατο ἐκεῖνη τὴν ὥρα. Κι ἐκεῖνο τὸ φιλοδρόχι!... Τρέχοντας ἐφθάσα στὴ λεωφόρο «ὑπὸ τὰς φιλύρας», γιὰ νὰ χαθῶ ἐπὶ 80 λεπτά τῆς ὥρας σὲ μιὰ ἀτελεύτητη φροντιστηριακὴ ἀσκηση.

Ἐπτά παρὰ εἴκοσι... Βγαίνω ἀπὸ τὸ φροντιστήριο καὶ θυμᾶμαι... τί ἔχω νὰ κάνω ἀκόμα! Εἶμαι ἐντελῶς ἀπαράσκευος! Ἐχω τόσα πράγματα νὰ ψωνίσω, γιὰ νὰ ἐορτάσω τὸ Πάσχα μὲ τοὺς προσκεκλημένους μου! Καὶ ὄλα τὰ μαγαζιά παντὸς εἶδους κλείνουν στὰς 7, μὰ ἀκριδῶς στὰς ἐπτὰ. Καὶ πρέπει νὰ ξυρισθῶ κι' ὄλας. Νὰ ξυρισθῶ μόνος μου; Μὰ ὄχι δὲ, τὸ Πάσχα, τοὺλάχιστον, τὸ πρόσωπό μου πρέπει νὰ εἶναι ἀπηλλαγμένον τραυμάτων. Καὶ ἔχουμε γιὰ ὄλα αὐτὰ... 17 λεπτά ἀκόμα... μείον τὰ 2-3 λεπτά γιὰ νὰ πάρω τὸ παλτό μου ἀπὸ

τὴν γκαρντερόμπα τοῦ Πανεπιστημίου. Ὅποιος μ' ἔδλεπε ἐκεῖνη τὴν ὥρα, θὰ μ' ἔστειλε κατ' εὐθεῖαν σὲ μιὰ νευρολογικὴ κλινική...

— Καὶ ὅμως τὰ κατάφερα. Ἐβῶ κι' ἐγὼ πῶς; Ἀλλὰ πάντως, στὰς 7 καὶ 15' καθόμουν φρεσκοξυρισμένος στὸ γραφεῖό μου, ὅπου στὰ πέντε περίφημα αὐγά ἔκαναν συντροφιά διάφορα πακετάκια καὶ ψώνια, ποὺ προκάλεσαν πάλι νέες ἐρωτήσεις...

Τώρα τὸ ἀνάποδο πρόβλημα τοῦ χρόνου. Τί θὰ κάνω τὴν ὥρα ποὺ μοῦ μένει; Διάβασμα ἐπιστημονικό; Τὸ θεωροῦσα ἱεροσολία. Περίπατο; Ἀδύνατο! Ἀρχίσα λοιπὸν νὰ γράφω γράμματα στοὺς δικούς μου. Γράφω, γράφω ἀράδα καὶ ἔταν κουράζωμαι ἀρχίζω νὰ ψάλλω λίγα τροπάρια τῆς ἡμέρας—ὄλα ἤξερα. Τὸ «κύματι θαλάσσης» ὅμως δὲν μοῦ ἐταίριαζε... γιὰτι εἶχα τόσον καιρὸ πιά νὰ δῶ θάλασσα. Ἐνῶ στὸ «Ἐκστηθι φρίττων Οὐρανῶν», σκέφθηκα πὼς ὁ ποιητὴς εἶχε κάνει ταξεῖδι στὴ Γερμανία...

* *

— «Σὲ γνωρί...ζω ἀπὸ τὴν κό...ψη...»

Ἦταν τὸ σφύριγμα ποὺ ἄκουσα, κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό μου. Αὐτὸ τὸ σφύριγμα εἶναι τὸ γενικὸ σύνθημα ὄλων τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν, ὅταν ἐπισκέπτονται εἰς προχωρημένην κλίμακα ὄραν, ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ὅταν ἄκουσ αὐτὸ τὸ σφύριγμα, σημαίνει: Κάποιος Ἕλληνας φοιτητῆς ἐρχεται νὰ σὲ ἐπισκεφθῆ!

Ἦ ὥρα 10.30' Ὁ πρῶτος συνορταστής. «Ὅπου δύο ἢ τρεῖς συνήμενοι...». Αὐτὴ τὴν ὥρα ἦταν πράγματι Πάσχα. Σὲ λίγο νὰ κι' ἄλλος. Τὸ «Κύματι θαλάσσης» ξαναρχίζει, μὲ μιὰ ἰδιαίτερη χάρι αὐτὴ τὴν φορά. Καὶ, διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν τροπαρίων ποὺ ἤξερε ὁ καθένας μας, κατωρθώθη νὰ ψαλῆ ὀλόκληρος ὁ Κανὼν, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξύ, ἐστρώθη ἡ τράπεζα... ἐμφανίζουσα ἐκδρομὴν ἐν τῇ καρδίᾳ μεγαλοπόλεως...

Ὅταν στὰς 11 καὶ 10', μὲ τὴν ἀπαραίτητον καθυστέρησιν ἤλθε πλέον καὶ ὁ τελευταῖος ἀναμενόμενος, ἡ σπιτονοικοκυρά μου ξεπροβάλλει ἀνήσυχη... Τί εἶναι πάλιν αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ συγκέντρωσις; Ἀνήσυχοι φῆμαι ἀνεγράφοντο εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ τὴν πολιτικὴν κατάστασιν στὴν Ἑλλάδα... Καὶ ἡ ἀγαθὴ γυναικούλα ἀνησύχησε μήπως... μήπως αὐτὴ ἢ μυστηριώδης συγκέντρωσις ἔχει σχέσηιν μὲ κανένα ἐτοιμαζόμενον ἐπαναστατικὸν κίνημα, τῆς ὑπενθύμισα ὅτι εἶναι Μ. Σάββατον. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἤρκει... Ὅτι αὐριον θὰ εἶναι Πάσχα.

δὲν ἐσήμαινε κατ' ἀνάγκην, ὅτι τὰ μεσάνυχτα, τὸ δωμάτιό μου θὰ γίνῃ τόπος συγκεντρώσεων ἄλλοδαπῶν ὑπηκόων... Ἀλλὰ ἐγὼ, στὸ Γυμνάσιο, ποτὲ δὲν εἶχα πάρει καλὸ βαθμὸ στὴ Λογική...

Ὡς τόσο ἐτοιμασθήκαμε στὰ γερά. Διωρθώσαμε, εἰς τὸ μεγάλο ρολόι, ἕνα λάθος 21)2 λεπτῶν ποὺ εἶχε, κι' ἔτσι ξέραμε πὼς θὰ κτυπήσῃ ἀκριδῶς τὰ μεσάνυχτα. Τώρα πιά ἐν ἀπαρτίᾳ. Καὶ πάλιν τὸ «κύματι θαλάσσης», τὸ «αἰ γενεαὶ πάσαι»... Εὐτυχῶς ποὺ στὸ διπλᾶνὸν δωμάτιο δὲν ἐκοιμῶταν κανεὶς... Ἐξαντληθέντος τοῦ μνημονικοῦ ἀποθέματος τῶν ἐπικαίρων τροπαρίων, ἀρχίσαμε καὶ ὀλιγώτερον ἐπικαιρα... Παρ' ὀλίγον νὰ φθάσουμε στὸ «Χριστὸς γεννᾶται...»

11.50'. Ἐνας ἐξ ἡμῶν ἀναλαμβάνει νὰ μᾶς μεταφέρῃ νοερώς εἰς τὴν Ἑλλάδα. «Αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὁ κόσμος εἶναι μαζεμένος ἔξω ἀπὸ τὶς Ἐκκλησίας, γύρω ἀπὸ τὴν ἐξέδρα... Τώρα στὴν ἐξώπορτα τῆς Ἐκκλησίας ἐμφανίζονται τὰ πρῶτα λάβαρα. Δεῦτε λάβετε φῶς: οἱ παππάδες ἐφθασαν στὴν ἐξέδρα, ὄλοι ἐτοιμάζονται... ἐφῆσσε ἡ στιγμή».—Ντάν, ντάν, ντάν...

«Χριστὸς Ἀνέστη!» Τὸ ρολόι μας; ὄχι, οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν—ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος. Χριστὸς Ἀνέστη, Ἀνάστασις. Λαμπάδες ἀνεδοκατεβαίνουν, ἡ πανηγυρικὴ κραυγὴ ἀπὸ χιλιάδες χεῖλη γεμίζει τὴν ἀτμόσφαιρα...

— Ἀλλ! Κύριοι! ἀκούεται ἡ φωνὴ ἐνός ἀπὸ τὴν παρέα. Σταθῆτε... λάθος, λάθος! Ἡ καμπάνα ποὺ ἀκούσατε ἦταν ἡ καμπάνα τοῦ ρωλοιοῦ μας: ὄχι τῶν ἐλληνικῶν Ἐκκλησιῶν. Τώρα εἶναι 12 εἰς ὄραν Κεντρικῆς Εὐρώπης, εἰς ὄραν Ἀνατολικῆς Εὐρώπης τώρα εἶναι 1 ἀκριδῶς. Ἐπομένως... τώρα, αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὁ κόσμος ἢ ἔχει ἐπιστρέφει στὰ σπῆτια του καὶ κοιμᾶται, ἢ τελειώνει τὴν μαγειρίτσαν, ἢ παρακολοθεῖ τὴν Πασχαλινὴν λειτουργίαν. Οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκτυποῦσαν ὅταν ἐμεῖς, ἀσυλλόγιστα... ἐκηδεύαμε τὸν Χριστό. Εἶχε ἀναστηθῆ καὶ δὲν τὸ εἶχαμε πάρει εἶδηση!

Δὲν τὸ εἶχαμε πάρει εἶδηση ἀλήθεια! Γιὰ μιὰ στιγμήν... πήγαμε νὰ ξεσπάσουμε ἐπάνω σ' ἐκεῖνον ποὺ μᾶς ἐφῶτισε. Ἀλλὰ δὲν ἀργήσαμε νὰ συνέλθουμε ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευσιν. Τσουγκρίσαμε ὁμορφα-ὁμορφα τὰ πέντε «κόκκινα αὐγά» μας καὶ βαλθήκαμε μὲ καινοῦργιο ζήλο στὸ τραπέζι... συμπληρώνοντας τὸν Χρυσόστομο: Ἦμασθε οἱ τῆς... δεκάτης τρίτης ὥρας...

χ.

Η ΚΑΛΗ ΚΟΡΜΟΣΤΑΣΙΑ

Του κ. ΜΙΧ. ΣΤΕΡΓΙΑΔΗ

Δεν είναι εύκολο να δώσουμε ένα ακριβή όρισμα της καλής κορμοστασίας. Για να σχηματίσουμε μια ιδέα γι' αυτήν, πρέπει να λοξοδρομήσουμε και να χρησιμοποιήσουμε άλλες σχετικές παραστάσεις, που θα μας βοηθήσουν.

Και, πρώτα-πρώτα, αυτή η ίδια ή φράσις μας φέρνει στον νου μια «παραστάσις», εικόνα ή σιλουέττα, που την χαρακτηρίζει το εϋγενές ανάστημα κάποιου γνωστού μας προσώπου.

Στη ζωή μας, στην ιστορία, στη φιλοσοφία, στην αγωγή, ή αξία της καλής κορμοστασίας έχουν τονισθεί αρκετά. Π. χ. έχουμε την λέξι «λεβέντης» και «παληκάρη», που μας φέρνουν στον νου πρότυπα καλής κορμοστασίας. Δεν ξέρω αν οι ήρωες της Επαναστάσεως είχαν όλοι καλή κορμοστασία, αλλά τους φαντάζομαι όλους «λεβέντες», σαν τον Διάκο και τον Κανάρη, όπως τους βλέπουμε στις εικόνες και τα αγάλματα. Γιατί δεν μπορεί ένας αρχηγός να οδηγήσει καλά όταν δεν τον βοηθή το παράτημά του. Λένε ότι γι' αυτό ο Ναπολέων, που ήταν μικρόσωμος, ήταν πάντα άπάνω στο αλόγο του.

Δεν μπορούμε να φαντασθούμε «λεβέντη» ή «παληκάρη», με κρεμασμένο το κεφάλι, «καμπούρη» ή «στραδοκάνη». Ένψ εύκολα ταιριάζουν στον νου μας το κατσοφιασμένο πρόσωπο, το κεφάλι που γέρνει προς τα κάτω, με την ψυχική διάθεση ενός δειλού και απαιτιόδοξου...

Πολύ συχνά η ψυχική διάθεση του ατόμου αντανακλάται στη στάσι του σώματός του. Οι αναστεναχμοί των λυπημένων δεν είναι τίποτε άλλα παρά βαθείες αναπνοές, που μας επιβάλλει ο οργανισμός, όταν τον στενοχωρήσουμε με την κακή στάσι του σώματος που πέρνει κανείς όταν πεθί. Άλλα και η ύγεια ακόμη εξαρτάται από την κορμοστασία. Την ιδέα για την καλή κορμοστασία την σχηματίζουμε αφ' ενός από τα πρόσωπα που εξετάζουμε και αφ' ετέρου από τα έργα τέχνης (εικόνες και αγάλματα),

που εκφράζουν με τη στάσι των διαθέσεις ψυχικές, ευγενικές και αισιόδοξες, οι όποτες φανερώνουν πως το άτομο είχε ευτυχισμένο.

Υπάρχει και μια άλλη μέθοδος για την καθοδήγησή μας όταν πρόκειται να καθορίσουμε ακριβώς την καλή κορμοστασία: Σύμφωνα με φυσιολογικά δεδομένα, γιατί παρατηρήθη, ότι η καλή κορμοστασία έχει κακή επίδρασι σ' όλες τις λειτουργίες του σώματος.

Τα μέρη του σώματος από τα όποια κρίνεται η καλή κορμοστασία, είναι τα εξής: η κεφαλή, το στήθος, οι ώμοπλάτες, η σπονδυλική στήλη, η κοιλιά, οι κνήμες και τα πόδια.

Ο Lovett (*) καθορίζει την καλή κορμοστασία, σημειώνοντας τα εξής ανατομικά σημεία, τα όποια πρέπει να ερρίσκωνται σε ένα κατακόρυφο επίπεδο:

1) Την έξω ιπόφυσι του άστραγάλου. 2) Την κεφαλή της περόνης (κοντά στο γόνατο). 3) Τον μείζονα τροχαντήρα (ή έξοχη του μηριαίου οστού στις λαγώνες). 4) Τον τέταρτο σπονδύλο σπόνδυλο. 5) Τον έβδομο θωρακικό. 6) Τον έβδομο αυχενικό. 7) Το κέντρο της μαστοειδούς αποφύσεως (πίσω από τον λοβό του αυτιού). Το άτομον όταν εξετάζεται στέκεται παραπλεύρως κοντού καθέτου, με την άποφυσι του άστραγάλου δίπλα στη βάση του κοντού. Ο κωντός μας βοηθεί να εξακριβώσουμε αν τα προαναφερθέντα σημεία βρισκωνται στο ίδιο επίπεδο. Αυτός είναι ένας άπλος τρόπος υπάρχου, βέβαια, και άλλοι πολυπλοκώτεροι.

Ας ιδούμε τώρα λεπτομερώς την στάσι όλων των μερών του σώματος, από τα όποια εξαρτάται η καλή κορμοστασία.

Η Σπονδυλική Στήλη. Η κανονική σπονδυλική στήλη, όταν την βλέπουμε από πίσω, παρουσιάζει ευθείαν. Πλαγίως όμως παρουσιάζει κοιλότητες και καμπύλες, που αντιστοι-

(*) Exercise in Education et Medicine R. T. Mckenzia.

χούν με τις μοίρες της σπονδυλικής στήλης, δηλ. την αυχενική (7 σπόνδυλοι) την θωρακική (12 σπ.), την σφυϊκή (5 σπ.) την ισρική (5 σπ.) και την ούραλα (3-4 σπ.) Αν οι κοιλότητες ή οι καμπύλες είναι υπερβολικές, τότε το σώμα έχει ελαττωματική στάσι.

Η κεφαλή. Όταν οι μύς που συγκρατούν την κεφαλή, είναι αδύνατοι, το βάρος της την παρασύρει προς το έδαφος και καταστρέφει την κανονικότητα της αυχενικής καμπύλης, ή όποια γίνεται άπλως συνέχεια της θωρακικής μοίρας. Μια από τις κυριότερες αιτίες της πτώσεως της κεφαλής είναι ότι παρασύρεται και από το βάρος του ήπατος, του στομάχου και του παχέος έντέρου, τα όποια εξαρτώνται από το διαφράγμα, το όποτον εν μέρει σπυδέεται με τον προσθιον επιμήκη σύνδεσμον (ο όποιος διατρέχει την έσωτερικήν πλευράν της σπονδυλικής στήλης). Συνεπώς από τον σύνδεσμον αυτόν εξαρτώνται εν μέρει τα σπλάγγνα. Οι Goldthwait και Brown αναγνωρίζοντες ότι η σηκία του αυχενικού προσθίου συνδέσμου δεν εξετιμήθη αρκετά, την τονίζουν ιδιαίτερος. Εξετάζοντες ακτινογραφας ατόμων που έπασχαν από πτώσιν του στομάχου, δεικνύουν ότι και ο στόμαχος ύψωνεται, μόλις ανορθώθη η κεφαλή.

Το στήθος. Το στήθος μεταβάλλεται κατά την ανάπτυξιν. Κατά την βρεφικήν ηλικίαν το στήθος είναι μάλλον κυλινδρικό και οι πλευρές όριζόντιες. Όσο όμως αναπτύσσεται, αλλάζει σχήμα. Η τομή από κυλινδρική παρουσιάζεται έλλειψοειδής, οι δε πλευρές πέρνουν κατεύθυντι προς τα κάτω. Παρατηρήθη όμως ότι το στήθος των φυματικών αναπτύσσεται χωρίς να χάνη το κυλινδρικό του σχήμα, και γι' αυτό οι ώμοπλάτες πέφτουν προς τα εμπρός, ώστε το στήθος φαίνεται επίπεδο.

Οι ώμοι. Όπως είπαμε παραπάνω, οι ώμοπλάτες καθορίζουν το σχήμα του στήθους. Η κανονική θέσις της ώμοπλάτης είναι η εξής: ο ώμος (δηλ. ο δελτοειδής μύς), πρέπει να είναι κάτω και πίσω από το επίπεδο των αυτιών. Όταν οι ώμοι είναι εμπρός από τα αυτιά, ή στάσις του σώματος είναι ελαττωματική. Οι μύς που συγκρατούν την ώμοπλάτη είναι χαλαροί, χρειάζεται δε διαρκής προσπάθεια και γυμναστική, για να καλλιτερεύση ή θέσις των.

Ελαττώματα της Σπονδυλικής Στήλης. Όταν τα σημεία της σπονδυλικής στήλης που υποδεικνύει ο Lovett βρίσκωνται στο ίδιο επίπεδο, οι καμπύλες της σπονδυλικής στήλης είναι ομαλές. Αν όμως οι καμπύλες αυτές, από διά-

φορες άφορμές, είναι υπερβολικές, ή στάσις του σώματος είναι κακή.

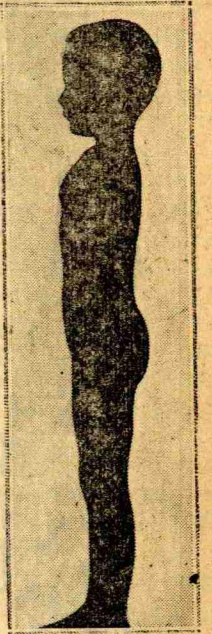
Τρία είναι τα κυριότερα ελαττώματα της σπονδυλικής στήλης: Κύφωσις, δηλ. ή υπερβολική κύρτωσις της θωρακικής μοίρας (καμπούριασμα), Λόρδωσις, ή υπερβολική κοίλανσις της σφυϊκής μοίρας, και Σκολίωσις, κλίσις της σπονδυλικής στήλης προς τα δεξιά ή αριστερά.

Τα ελαττώματα αυτά μπορούν να υπάρχουν μεμονωμένα ή και όλα μαζί. Συχνά όμως το ένα επιφέρει το άλλο, γιατί ή μια υπερβολική καμπύλη αναγκάζει τα άλλα μέλη του σώματος να ισορροπήσουν και ή ισορροπία γίνεται εις βάρος των άλλων μερών της σπονδυλικής στήλης. Έτσι, όταν οι μύς έχουν χάσει τον «τόνον» (*) των, μια κύρτωσις συνεπιφέρει και λόρδωσιν.

Η σκολίωσις φαίνεται εύκολα, γιατί είναι πολύ κοινή. Όλοι σχεδόν έχουμε τον ένα ώμο (συνήθως τον δεξιό) χαμηλότερα από τον άλλο. Υπάρχει όμως και περίπτωση που ή σπονδυλική στήλη σχηματίζει S, δηλαδή διπλήν σκολίωσιν, τότε οι ώμοι είναι στο ίδιο επίπεδο.

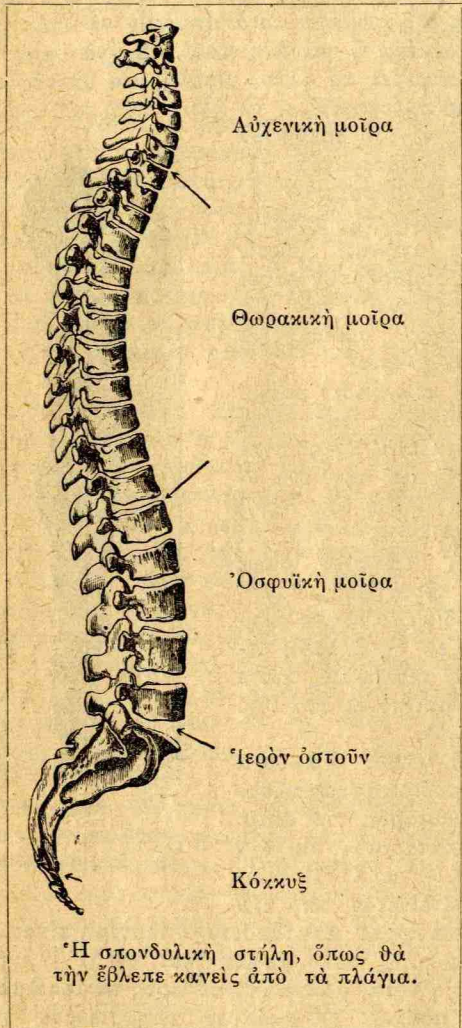
Τα πόδια. Τα όσα του ποδιού σχηματίζουν δύο καμάρες, την «αρσομετατάρσιο», και την «φαλαγγική». Η πρώτη εκτείνεται από την πτέρνα έως το μετατάρσιον, ή δεύτερη είναι κάθετος προς την πρώτη και είναι έλλιπής, διότι γίνεται μόνον από το προς τα μέσα μέρος του ποδιού. Οι καμάρες χρησιμεύουν στην ελαστικότητα του βήματος, ώστε να μη δονήται ο εγκέφαλος εις κάθε βήμα. Αν δοκιμάσετε να πηδήσετε και δεν πέσετε στις άκρες των ποδιών σας, μόνον τότε θα ιδήτε την διαφορά και θα καταλάβετε την εκδούλευσι που μας προσφέρουν οι καμάρες.

(*) «Μυϊκός τόνος» είναι ή φυσιολογική σύσπασις των μυών.

Ένα χαριτωμένο μικρό, με πολύ καλή κορμοστασία.

Τὸ βάρος τοῦ σώματος στηρίζεται στὰ πόδια, ἐπομένως ἔλλειψις «τόνου» τῶν μυῶν τῶν ποδιῶν χαλαρώνει τὴν καμάρα, ὡς ἀποτέλεσμα δὲ ἔχομε τὴν πλατυποδία. Τὰ πόδια πονοῦν, γιατί τὸ βάρος τοῦ σώματος πέφτει σὲ ἐπιφάνειες ποὺ δὲν ἔχουν συνειθίσει, γιατί δὲν εἶναι προωρισμένες γιὰ τέτοια δουλειά.

Ἡ σπονδυλική στήλη, ὅπως θὰ τὴν ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ τὰ πλάγια.

Ἡ συνηθέστερη αἰτία πλατυποδίας εἶναι τὰ κακιοκατωμένα παπούτσια, ἢ πολὺ συχνὴ ὀρθοστασία (ἀστυνομικῶν, κλητήρων, νοσοκόμων κλπ.).

Ἀποτελέσματα τῆς κακῆς Κορμοστασίας. Ἀπὸ τὴν παρατήρησιν ποὺ ἔγιναν, βεβαιώθηκε πὺς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς κακῆς κορμοστασίας εἶναι συνάμα καὶ αἰτίες,

ὥστε οἱ αἰτίες καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀποτελοῦν ἓνα φαθλο κύκλο. Π. χ. ἔλλειψις μυϊκοῦ-τόνου προκαλεῖ πτώσιν τῆς κεφαλῆς, μπορούμε ὅμως νὰ ἰσχυρισθοῦμε ὅτι τὸ βάρος τῆς κεφαλῆς ἀδυνατίζει τοὺς μῦς τοῦ ἀχένου, γιατί μιὰ ἐνταση ἐπάνω σὲ μιὰ μάζα μυῶν, ἀναλόγως τῆς δυνάμεώς της, μπορεί νὰ τοὺς χαλαρώσῃ ἢ νὰ τοὺς ἐνδυναμώσῃ. Ἐνα καλὸ παράδειγμα μᾶς δίνουν ὅσοι μεταφέρουν βάρη στὸ κεφάλι. Ἡ ἐργασία αὐτὴ συντελεῖ στὴν καλὴ κορμοστασία ὅλου τοῦ σώματος. Ἐξ ἄλλου, ὅταν ἓνα ἄτομο παχαίνει, μπορεί νὰ ἀδυνατίξουν οἱ καμάρες τῶν ποδιῶν.

Τὸ κοινότερο σύμπτωμα κακῆς κορμοστασίας εἶναι πόνος στὰ μέλη ποὺ δὲν βρίσκονται στὴ θέσιν τους. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα: τὸ ἄτομο αἰσθάνεται γενικὴ ἀδυναμία, δὲν ἐργάζεται ἀποτελεσματικὰ (κουράζεται γρήγορα) εἶναι δὲ κανεὶς δυστυχισμένος χωρὶς νὰ νὰ φαντάζεται πὺς ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας του εἶναι ἡ κακὴ του κορμοστασία.

Ὁ Meredith (Hygiène) περιγράφει ὡς ἔξης τὰ συμπτώματα τῆς κακῆς κορμοστασίας: «Ἄν καὶ ἡ ἐπίδρασις στὰ ὀστά, τοὺς συνδέσμους καὶ τοὺς μῦς εἶναι ἀρκετὰ ἐπιβλαβής, ἡ κακὴ κορμοστασία δὲν θὰ ἦταν πολὺ σοβαρὸ μειονέκτημα, ἂν καὶ τὰ ἄλλα ὄργανα καὶ, συνεπῶς, καὶ οἱ φυσιολογικὲς λειτουργίες των, δὲν ὑπέφεραν». Πρῶτα πρῶτα ὑποφέρει ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, δηλαδή μιὰ ἀπ' τὴν κυριώτερες λειτουργίες, γιατί ἡ καρδιὰ δὲν πῦει οὔτε στιγμὴ νὰ στέλνει αἷμα σ' ὅλο τὸ σῶμα. Αἰτία τῆς κακῆς κυκλοφορίας εἶναι ἡ κακὴ θέσις τῶν ὀργάνων τοῦ θώρακος, πὺ εἶναι κάπως στριμωγμένα. Ἡ ἀναπνοὴ γίνεται ἑλλιπής, γιατί ὁ θώραξ δὲν εὐρύνεται ἀρκετὰ σὲ κάθε εἰσπνοή. Ἡ καρδιὰ πέφτει σὲ κατώτερο ἐπίπεδο καὶ περιορίζεται πολλὰς ἀνωμαλίες τῆς καρδιάς εἶχαν μοναδικὴ αἰτία τὴν κακὴ στάσι τοῦ σώματος, καθὼς παρατηρήθη στὸν Ἀμερικανικὸ στρατὸ κατὰ τὸν Πόλεμο.

Τὸ διάφραγμα ἐπίσης περιορίζεται καὶ ἡ λειτουργία του εἶναι ἀτελής. Οἱ δύο αὐτὲς λειτουργίες, δηλ. τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας, πρῶτε: δέχονται τὸ κτύπημα, ἐπειδὴ ἐξαρτῶνται τόσο πολὺ ἢ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Τὰ ὄργανα τῆς κοιλιάς, ὅταν οἱ μῦς χαλαρώνονται, χάνουν τὴν τακτικὴν τὴν θέσιν. Τὸ διάφραγμα, τὸ ὅποιο μετατοπίζεται ἀρκετὰ, πιέζεται καὶ δὲν ἐκτελεῖ ἐπάνω σ' αὐτὰ τὸ εὐεργητικὸ «μασσάζ» ποὺ διευκολύνει τὴν κυκλοφορία τους.

Τὸ στομάχι δὲν λειτουργεῖ ὑπὸ τοὺς καλλι-

Θ Κ Υ Κ Λ Ο Σ Ι Μ Α Σ

ΚΥΤΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΖΩΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Καθαροδευτέρα.

Ἀπογευματινὴν λιακάδα... ἀνέλπιστο διάλειμμα μέσα στὴ φοβερὴ ἀκαταστασία τοῦ καιροῦ, ποὺ ἐπικρατοῦσε τὴς ἡμέρες αὐτές.

Σ' ἓνα κέντρο, κοντὰ στὸ Ζάππειο, σ' ἓνα τραπέζι, ἀπόμερο κάπως. Πλήρης σύνθεσις: Ἄτομα τρία, καθίσματα ὀκτώ.

Συζητούσαμε— γιὰ τί ἄλλο;— γιὰ τὸν καιρό. Ἀκριβῶς μόλις ἄρχιζε νὰ γίνεται ἀνιαρὴ ἡ συζήτησις, νὰ καὶ φαίνεται εἰς τὸν ὀρίζοντα ἓνας κοινὸς φίλος.

—Καλῶς τὸ γιαιτρό!

Τὸν προσκαλοῦμε νὰ μᾶς κάνῃ λίγη παρέα. Κάθεται, ὕστερα ἀπὸ κάποιον δισταγμὸ. Τὸ γκαρσόνι ἔρχεται ζητώντας παραγγελίες.

—Τί θὰ πάρῃς γιαιτρέ;

Ὁ γιαιτρός στρέφεται στὸ γκαρσόνι μ' ἐκείνη τὴν στερεότυπη, γνωστὴ ρωμαϊκὴ ἐρώτησις,

τέρους ὄρους. Πτώσις τοῦ στομάχου ἐπομένως εἶναι συχνὴ καὶ ἡ δυσκοιλιότης συχνότερη σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν καλὴ κορμοστασία.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΚΟΡΜΟΣΤΑΣΙΑΣ

Σωματικά.—Καλὴ οἰκονομία τοῦ μυϊκοῦ συστήματος—Εὐχέρεια καὶ ἐπιδεξιότης κινήσεων.

Φυσιολογικά.—Οἱ λειτουργίες γίνονται κανονικά.

Ψυχολογικά. Μιὰ εὐεργητικὴ ἐπίδρασις στὸ «ψυχικὸ περιεχόμενο» τοῦ ἀτόμου. Ὅπως ἀναφέραμε στὴν ἀρχή, ἡ καλὴ κορμοστασία συνδύζεται μὲ τὰ ὑψηλότερα αἰσθήματα, τὴν χαρὰ, τὴν αἰσιοδοξία. Ἡ κακὴ κορμοστασία εἶναι σημεῖο πόνου καὶ δυστυχίας.

Κοινωνικά. Ὁ Emerson εἶπε: «Τὸ παροῦσαιστικὸ σου μοῦ λέει τί εἶσαι, μάλιστα μιλεῖ τόσο δυνατὰ, ποὺ δὲν μπορῶ ν' ἀκούω τί λὲς ἐπὶ πὺς εἶσαι.» Ἡ καλὴ κορμοστασία φανερῶνει ἰσχυρὴ θέλησις, ἰκανότητα, εὐστάθεια, χαρακτηριστῆρα.

Ἄς προσέξωμε λοιπὸν σιτὴν στάσι τοῦ σώματός μας, γιὰ ν' ἀποκτήσωμε ὅλα αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα γιὰ τὴν προσπάθεια τῆς ζωῆς.

ποὺ ἐπιβάλλει στὸν δυστυχισμένο ὑπάλληλο νὰ ἀραδιάσῃ, ὅτι ἔχει τὸ κατάστημα, σὰν νὰ πηγαινε ὁ ἐρωτῶν γιὰ πρώτη φορὰ σὲ ἓνα κέντρο καὶ νὰ μὴ ξέρῃ τί πάνω κάτω μπορεί νὰ βρῇ ἐκεῖ...

Τὸ γκαρσόνι, ὑπομονητικώτατα ἀραδιάζει... Καφφέδες, λεμονάδες, μύρα καὶ, κάπως δειλότερα, πίστα σοκολάτινα, ... μασκότ...

—Φέρε μου μιὰ πάστα σοκολάτα! Προστάζει ὁ γιαιτρός μ' ἓνα κάπως ἐπιτηδευμένο ὕφος.

Κι' ὕστερα μᾶς κυττάει κάπως παράξενα...

—Βρὲ λεμοναδομανία σὰς ἔπιασε; μᾶς ρωτᾷ χαμογελῶντας εἰρωνικὰ, ἐνῶ ἔβλεπε τὴς μποτιλιές τῆς γκαζόζας στὸ τραπέζι μας.

Τὸ ὄρατο ἦταν ὅτι ὅλον τὸν κόσμον τὸν εἶχε πιάσει αὐτὴ ἡ μανία. Σ' ὅλα τὰ τραπέζια λεμονάδες, καφφέδες.. Κι' ὁ γιαιτρός μας, δταν μόνος αὐτὸς ἄρχιζε νὰ τρώῃ τὴν μαγαγιάτικη πάστα του, (δὲν εἶχαν ἐτοιμασθῇ φρέσκες τὴν ἡμέρα αὐτὴ) εἶχε τὸ ὕφος.. ὦ Ζεῦ! Οὔτε ὁ Ναπολέων ὁ πρῶτος μετὰ τὴν νίκην στὸ Ἄουστερλιτς, δὲν εἶχε τέτοιο ὑπερήφανο ὕφος.

Ἡπιε ἓνα ποτήρι νερό, κι' ἄρχιζε νὰ μᾶς διδάσκῃ...

—Δὲν ἔχετε λυτρωθῇ ἀκόμα ἀπὸ τὴς προλήψεις, βλέπω. Ἐχετε τὴς ἴδιες σκουριασμένες ἰδέες! Καθαροδευτέρα! καὶ μὲ τοῦτο τί; Κρίμα! Νὰ σὰς πῶ...

Καὶ τί δὲν μᾶς εἶπε! Μᾶς ἀνέπτυξε τί εἶναι νέα ἰδανικά! Ἦως μόνον ἡ ἐπιστήμη σώζει. Ἡ ἐπιστήμη μονίχα ἐξευγενίζει. Τὸ ἐργαστήριον! Ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα! Αὐτὰ δίνουν τὴν ὁμορφιά σιτὴν ζωὴ. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἀρλοῦμπες. Σ' αὐτὸ τὸ μῶττο ἐπάνω, κι' ἀνακατεῦντας ὅλο λέξεις χτυπητὲς καὶ ὅλα τὰ παράγωγα τοῦ ἐπίσταμαι, μίλησε ὁ γιαιτρός, μίλησε, μίλησε τόσο ποὺ ἀδειασε ὀλίγεια τὴν τεράστια καράφα τοῦ νεροῦ ποὺ τοῦ ἔφερε τὸ γκαρσόνι— ἤξερε φαίνεται αὐτό...

Ὁ ἐπ' ἄλογος ἦταν θαῦμα ῥητορικῆς ἀνθρωπιστοῦ γιαιτροῦ. Χρειαζόμεστε σιτὸν κόσμον ἀγάπη, ἀδελφωσμένη, συμπόνια, εἰρήνη, χρειαζόμεστε κύριοι, ἀνθρωπισμὸ. Καταλαβαίνετε; Ἀνθρωπισμὸ, ἀγάπη, φανατικὴ ἀγάπη σιτὸν ἀνθρωπο. Αὐτὸ εἶναι τὸ νέο μας σύνθημα. Αὐτὰ μονίχα ἢ ἐπιστήμη, μονίχα τὸ ἐπιστημονικὸν ἐργαστήριον θὰ μᾶς τὰ δώσῃ, εἶπε σιτὸ τέλος, ἐγκαταλείποντάς μας μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ ἀπὸ θαυμασμὸ, ἐνῶ ἐγὼ

ἀρχίζα νὰ αισθάνωμαι πραγματικῶς τύψεις τῆς συνειδήσεως, γιὰ τὴ προσβολὴ ποὺ ἔκαμα στὴν ἐπιστήμη, πίνοντας τὴν Καθαροδευτέρα μιὰ λεμονάδα!

*
* *

Τέσσαρες, πέντε ἑβδομάδες ἀργότερα, βρισκόμουν σ' ἓνα Ἀθηναϊκὸ Νοσοκομεῖο, στὸν διάδρομο τοῦ «ἰσογείου» (εἶναι ὁ μεγαλοπρεπὴς ὅρος) διαμερίσματος τῶν ἐπισκέψεων.

Ὁ διάδρομος αὐτὸς ἦταν καὶ ἡ αἰθουσα ἀναμονῆς. Δυὸ πάγκοι ξύλινοι χωρὶς ἐρεισίνωτον, ἦταν οἱ καναπέδες, ποὺ τοὺς χρῆσιμοποιούσαν οἱ δύστυχοι ἄρρωστοι γιὰ νὰ περιμένουν. Καὶ περιέμεναν... Ἄρρωστοι λογῆς λογῆς, γρηγοῦλες, γυναικοῦλες τοῦ λαοῦ, μὲ τὰ παιδιὰ στὸ χέρι καὶ τὸ πυρπολούμενο κεφάλι γεμμένο στὸν τοῖχο δεξιὰ ἀριστερὰ... ἐνῶ ἀπ' ἔξω—ἢ ἐξῴπορτα ἀνοιχτὴ!—ἐμπαινε ὁ κρύος ἀνεμος, ποὺ ἐφυσούσε τὴν ἡμέρα ἐκείνη, καὶ συμπλήρωνε τὸ ἔργο τῆς ἀρρώστειας...

Κι' οἱ ἄρρωστοι περιέμεναν... περιέμεναν... οἱ στεναγμοὶ θγαίναν ἀπὸ τὰ κιτρινωμένα χεῖλη... Τὰ παράπονα ἀπὸ τὰ πικραμένα στόματα...

—Περιμένω δυὸ ὥρες ἢ κακομοῖρα! Κι' ἔχω καὶ παιδιὰ στὸ σπίτι.

Δύστυχη! ἔχεις πρὸ πάντων πυρετὸ καὶ ... δὲν ἔχεις παλτὸ βλέπω!

Μὰ πόσο θὰ διαρκέσῃ τὸ τρομερὸ μαρτύριο;

—Περιμένετε λίγο (!) λέει ὁ νοσοκόμος. Ὁ γιαντρὸς ἔχει δουλειά. Δὲν μπορεῖ νὰ σὰς δεχθῆ τώρα Ἄμα τελειώσῃ, θὰ μῆπτε μέσα ἕνας-ἕνας...

Ὡστόσο ἐγὼ εἶχα χάσει τὴν ὑπομονή μου. Καὶ ἐθυμῆθηκα ὅτι εἶχα κάπως τὰ μέσα στὸ νοσοκομεῖο αὐτό.

Ὅχι χωρὶς κάποια δειλία, κτυπῶ τὴν πόρτα τοῦ θαλάμου τοῦ γιαντροῦ, χωρὶς νὰ περιμένω ἀπάντηση, ἀνοίγω... Ἐνα γραφεῖο, δυὸ καφεδέδες ἐπάνω σ' αὐτὸ, δύοπολυθρόνες δίπλα, κι' ἀπάνω σ' αὐτὲς ξαπλωμένοι μακαρίως δυὸ κύριοι μὲ τὸ ὄφρος ἀνθρώπων ποὺ διέκοψαν αἰφνιδίως μιὰ ὡμορφή συζήτηση: Ἐνας κύριος μὲ τὸ μπαστοῦνι καὶ τὸ καπέλλο του στὰ χεῖρτα καὶ ἀπέναντί του, μέσα στὴν ἄσπρη μπλοῦζά του, ὁ φίλος μου ἀνθρωπιστῆς γιαντρὸς... μὲ τὸ ρητορικὸ ὄφρος (τοῦ κήρυκος τοῦ ἀνθρωπισμοῦ φυσικὰ) σταμπαρισμένο ἀκόμα στὸ πρόσωπο.

Ἄ Nemo

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗΣ

Τὴν περασμένη Δευτέρα (26 Ἀπριλίου) πρωτῶ πρωτῶ, ἐσθύσε στὴ «Σωτηρία» ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῆς ΧΑΝ. Ὅσοι τὸν εἶχαν γνωρίσει πρωτοπικὰ λυιήθηκαν βαθεῖα γιὰ τὸν πρόωρο θάνατό του, γιατί: μ' αὐτὸν χάθηκε μιὰ πραγματικὰ μεγάλη καρδιά. Κανένας θλιμμένος δὲν τὸν εἶχε πλησιάζει χωρὶς νὰ βρῆ κοντὰ του παρηγοριά. Μὲ τὸν ἥρεμο χαρακτήρα του, ἀπ' τὴ μιὰ, καὶ μὲ τὸ χαριτωμένο χιοῦμορ του ἀπ' τὴν ἄλλη, κατέφερνε νὰ μεταδίη καὶ σὲ σένα κάτι ἀπ' τὴ δική του ἐσωτερικὴ γαλήνη. Ἀκόμη καὶ τὰ ἐπαγγελματικὰ του ὄνειρα τὰ φανέρωνε ἤσυχα ἤσυχα, μὲ μιὰ στερεὰ πίστη στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἶχε μόλις δυὸ χρόνια ποὺ πήρε τὸ δίπλωμα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἡ τύχη τοῦ γελοῦσε τώρα, μὲ μιὰ ὑποτροφία γιὰ εὐρύτερες σπουδὲς στὸ ἐξωτερικὸ, αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἔκαμε ν' ἀλλάξῃ καθόλου.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἦταν πραγματικὰ ἀντάξιο τοῦ ὄλου χαρακτήρος του ἦταν ὁ θάνατός του, κάτι ποὺ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας εἶναι καὶ σπάνιο καὶ ἀπίστευτο. Τὸν ἀντιμέτωπισε γενναῖα, χωρὶς κανένα φόβο, μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη μὲ χωρὶ τὴν τελευταία στιγμὴ. Τὴν παραμονὴ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου του ζήτησε ὁ ἴδιος καὶ κοινώνησε καὶ τὴν τελευταία ἡμέρα παρηκολούθησε μιὰ συνεδρίαση φίλων του, ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε ζητήσει νὰ γίνῃ στὸ δωμάτιό του, καὶ τὸ πνευμά του διατηροῦνταν καθαρὸ καὶ ζύπνιο σὲ ὄλη τὴ συζήτηση ποὺ ἔγινε. Τὸν θάνατο τὸν ἔδλεπε ἄν ἕνα ἐπεισόδιο τῆς ζωῆς του, ποὺ ἀπλῶς θὰ ἀλλάζε τοὺς ὄρους τῆς. Καὶ συνέβαινε ὥστε ἐκεῖνοι ποὺ πήγαιναν νὰ τὸν παρηγορήσουν, νὰ φεύγουν οἱ ἴδιοι παρηγορημένοι ἀπ' αὐτὸν. Παρ' ὄλη τὴν ἄσχημη κατάσταση ποὺ ἔδλεπε στὸν ἑαυτό του, πρὸ ὄλα τὰ ἄλλα οἰκογενειακὰ δυστυχήματα, ποὺ εἶχαν χτυπήσει τελευταίως τὴν οἰκογένειά του, αὐτὸς ἦταν ἤσυχος, ἀπλὸς, ὑπομονητικὸς, γαλήνιος πέθανε ἔτσι μὲ τὴν ἴδια αὐτὴ γαλήνη, μὲ τὴν ἴδια ἤσυχία στὴν ψυχὴ. Πεθαμένος ἀκόμα εἶχε τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη του.